

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVIII

БРОЈ 361

31. АВГУСТ 1988.

ЦИЈЕНА 5000 ДИНАРА

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

ИЗАБРАНО НОВО РУКОВОДСТВО

- За предсједника СО изабран Ђорђије Приболовић а за предсједника Извршног одбора СО Слободан Франовић

СКУПШТИНА општине на заједничкој сједници свих вијећа одржаној 21. јула разријешила је дужности досадашње и изабрала и именовала нове општинске функционере.

За предсједника Скупштине општине изабран је Ђорђије Приболовић, а за предсједника Извршног одбора Скупштине општине Слободан Франовић.

У комисију за избор и именовања СО изабрани су Владо Тичић, предсједник, Илија Медин, Урош К. Зеновић и Радован Баук, док ће три члана делегирати Општинска конференција ССРН.

У комисију за избор и именовања СО изабрани су Владо Тичић, предсједник, Илија Медин, Урош К. Зеновић и Радован Баук, док ће три члана делегирати Општинска конференција ССРН.

За чланове Извршног добра СО из реда грађана изабрани су Божена Јелушић, Марко Медиговић, Марина Ивановић и Слободан Франовић, а за чланове Извршног одбора по функцији именовани су Гordan Орлић, секретар Секретаријата општинске управе и Радомир Вукићевић, начелник Општинског одјељења за народну одбрану.

За начелника Одјељења за инспекциске послове именован је Драгомир Бубања, за директора Општинске управе друштвених прихода Рајко Ђуровић, а за секретара Скупштине општине Јово Ђурашевић.

Скупштина је изабрала и своје сталне комисије. У Комисију за друштвени надзор изабрани су Силvana Ђурашевић, предсједник, Биљана Ивановић, Гојко Иванчевић, Зоран Лазовић и Мирјана Бечић, док ће по два члана делегирати Општинска конференција ССРН и Општинско вијеће Савеза синдиката.

У Комисију за прописе именовани су Јарко Пламенац, предсједник, Вукашин Марковић, Соња Суђић, Јанко Ражњатовић, Мира Орландић и Петар Стругар. Секретар Скупштине општине је по функцији члан ове комисије.

У Комисију за представке и жалбе именовани су Чедо Џачићевић, предсједник, Владимира Каханегра, Душан Божковић и Миланка Вуковић, док ће Општинско вијеће Савеза синдиката делегирати два, а Општинска конференција ССРН једног делегата.

У Комисију за самоуправне

споразуме и друштвене договоре изabrani su Раде Грговић, предсједник, Јоко Трипковић, Бранко Приболовић, Милан Лучић, Десанка Вуковић, Иво Ђурашевић и Ђуро Радановић.

У Комисију за одликовања изabrani su Бошко Перзић, предсједник, и Рајка Краповић, а по једног члана делегираше Општински комитет СК, Општинска конференција ССРН, Општинско вијеће Савеза синдиката, Општина и одбор СУБНОР и Општинска конференција ССО.

У Административну комисију изabrani su Нада Поповић, предсједник, Миријана Бечић, Томислав Кнезовић, Радојка Мухадиновић и Радмила Петровић.

У Комисију за процјену не-кртнине и права именovani su Златија Краповић, предсједник, Мира Рађеновић, Радомир Бановић, Загорка Грговић и Срђан Каљевић.

За делегate Скупштине општине који ће судjеловати при закључењу бракова за подручје мјесних заједница Будва I Будва II, Бечићи и Свети Стеван, одређени су Иво Ђурашевић, Лука Чучук, Зорица Ђелогрлић, Бранко Очанић и Јубо Масловар, а за подручје Мјесне заједнице Петровац

Војислав М. Грговић, Војо Медиговић и Зоран Драговић.

За команданта Штаба цивилне заштите општине именован је Слободан Франовић.

За делегate СО Будва у Скупштину Републичког фонда за обнову и изградњу подручја пострадалог од катастрофалног земљотреса изabrani su Слободан Франовић, Миланка Вуковић, Бранко Т. Каханегра и потпредсједник Извршног одбора СО Будва, а за члана Савјета РО за регионални водовод "Црногорско приморје" др Ратко Вукчић.

На одвојеним сједницама скупштинских вијећа изabrani su предсједници вијећа. За предсједника Вијећа удруженог рада изabran је Владимира Вуковић, за предсједника Вијећа мјесних заједница Блајко Мартиновић, а за предсједника Друштвено-политичког вијећа Никола Краповић.

На разлоге, изненадне најезде на јужни Јадран и посебно будванску ривијеру, не треба много питати. Јер, прави одговор нико у овом тренутку и не може дати. Јер, једни кажу да су наше прелијепе плаže, конкурентне цијене и чисто море били главни разлог за бума, други сматрају да су "ексеси" у Пировцу и другим мјестима средњег приморја, учинили да се врши сеоба гостију на југ Јадрана, трећи истичу да је богат-културно-забавни живот и то што је Будва у "моди" био главни мамац, четврти... Чини се да су сви помало управу и да је збир више фактор управо био пресудан за изванредну посјету нашој ривијери.

■ Важније од разлога (мада то никако није небитно) који су утицали на велику најезду савремених номада, је – како смо их дочекали. И поред труда и напора које су чинили наши туристички посленици, не би се могла томе изрећи височија оцјена. И овога љета смо се љутили на госте што много користе купа-

СПУШТЕНА ЗАВЈЕСА

ДВАДЕСЕТПРВОГ августа спуштена је завјеса на трећи по реду фестивал Град-театар. За 52 дана трајања ове јединствене културне манифестије која је Будву сврстала у ред југословенских културних центара, изведено је преко 170 програма. Централни догађај фестивала било је премијерно извођење драме Виде Огњеновић "Кањон Мајдановић".

О овој представи као и о другим догађањима на овогодишњем фестивалу доносимо опширне прилоге у посебном додатку.

**МАТИЈА БЕЋКОВИЋ
ЗА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“**

● У овом броју експлозивно за наш лист говори Матија Бећковић о Тргу пјесника, својој поезији, демократији, политичким рехабилинацијама, Косову...

НАЈЕЗДА И ПРОПУСТИ

тило, што желе да, ето скувају кафу, што собом доводе дјецу (!?)... Продавци, истина уморни од посла и нервозни због вртњине гунђали су иза тезги и за касама, поштански и банднички службеници су се на комичан начин споразумијевали са странцима, коњобари у хотелима и ресторанима, нису били нарочито љубазни. Гости су нам свакодневно поткрадали лопови, односећи из хотелских соба све до чега дођу (систем самозаштите нам слабо ради иако о нему много причамо), глисери и скутери су плашили туристе (срећом није било повреда), поткрадали су смо туристе на трафикама, у трговинама, на пијаци и другдје.

■ На почетку сезоне смо се плашили да ће она бити слаба, јун и први дио јула су потврђивали страховања. Тада смо слушали приче како ћемо "засукати рукаве", "радити с вољом", "гинути на послу" само ако га буде. А када је посла било напретек, у великој гужви смо на све то заборавили. Чак и да пријављујемо те госте турист-бироима и другдје где је то обавезно. Главна преокупација већине је била како што више девиза стрпати у сопственим ћепима.

■ Август је био мелем за све ране. Али и туристички мјесец из којег треба изврти поуке. Признати грешке и учинити све да се окрене лист. Да нову најезду која додатно може почети и раније, дочекамо другачије расположени. Према гостима, наравно.

С. Грговић ■

НАШ САГОВОРНИК: СЛОБОДАН ФРАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА СО

ИСКУШЕЊА НОВОГ КУРСА

— Садашњи друштвени тренутак у коме је нови Извршни одбор преузео дужност обиљежен је дубоком и свеопштом друштвеној кризом...). Преузимање дужности извршено је послије дужег периода кризе и у локалним оквирима (нарочито изражено након октобарских односно јануарских догађаја) коју је карактерисао посебно изражен нерад органа управе уз све могуће блокаде и опструкције и уз масовно непоштовање принципа незаконитости. Преузимање дужности извршено је и послије једне својеврсне изборне кризе и у самом шпицу туристичке сезоне, када смо имали изузетно драматичну ситуацију око снабдијевања водом и израженије испољавање осталих проблема у општини. Како се то додило послије снажног испољавања манифестије народне воље и након промјена које су услиједиле у Црној Гори и које су се на одређени начин рефлектовале на ситуацију у Будви, могло се очekivati да се пред нови Извршни одбор појаве нови проблеми, што се и додило—каже на почетку разговора **Слободан Франовић**, нови предсједник Извршног одбора Скупштине општине Будва.— Изненађење је ипак било у бројности и тежини испољених проблема са којима се у овом тренутку суючио Извршни одбор и органи управе. Такође, изненадили су и отпори који су се појавили код предузимања мјера и активности на рjeшавању већине од тих проблема. Отпори су дошли и са страна са којих се нису очekivali.

● **Један од крупних проблема у раду новог Извршног одбора и општинских органа управе било је и јесте правно санирање око локала у Старом граду који су радили без прописаних одобрења?**

— Овај проблем је наслијеђен. Настао је као последица политичких хипотека које су пратиле и оптерећивале ревитализацију Старог града Будве. Промјена политике у општини везано за пословни простор који је био у власништву грађана, а која је услиједила крајем 1988. године, није благовремено реализована код надлежних органа управе. Умјесто тога они су вршили отворену опструкцију па тако нијесу спроводили одлуке Скупштине општине, (старог) Извршног одбора, као и закључке са неких других јавних састанака. Захтјеви грађана су остајали неријешени и похрањени у фиокама, и на све могуће начине изbjегавано је њихово рjeшавање. Грађани су, међутим, санирали своје објекте и не чег јући „милост“ појединих функционера општинских органа управе, отворили локале и почели да радије без потребних папира. Инспекцијски органи су благовремено реаговали, донијели одговарајућа rješenja која нијесу извршена, јер су „виши“ органи толерисали насталу ситуацију, па је тако створена једна крајње нерегуларна ситуација. Преузимање дужности нови Извршни одбор је одмах приступио rješavanju овог проблема, односно правном санирању фактички успостављеног незаконитог стања. Наложено је свим органима да радије свој посао, како је то предвиђено прописима. Органи управе надлежни за rješavanje по захтјевима грађана су по хитној процедури узели у поступак све те захтјеве и свим оним грађанима који су за то испуњавали услове у најкрајем року признали права која им по закону припадају. Предузете су активности да се наплате све друштвене обавезе, како би се колико-толико ублажила штета која је настала (највише) нерадом органа управе. Колико је ово нерегуларно и незаконито стање имало штетне последице по остваривање законитости у општини, говори и чињеница да су поједини грађани користећи насталу хаотичну ситуацију, отварали радње и радили без одобрења а да претходно нијесу поднијели било какав захтјев надлежним органима управе. Као пример може послужити биљутермоца у Старом граду коју су инспекцијски органи неколико пута затварали, а власник је отварао и радио без одобрења.

● **Јесу ли то једини наслијеђени проблеми?**

— Наслијеђени проблеми су и у области планирања и уређења простора. Ту смо евидентирали бројне и тешке проблеме које ће бити изузетно тешко санирати у наредном периоду. Ово се нарочито односи на непоштовање концепта Генералног урбанистичког плана када је у питању изградња одмаралишта, као што је случај у Бечићима где имамо велика прекорачења капа-

цитета и коришћење простора супротно намјенама одређеним ГУП-ом. Слична је ситуација и са неким детаљним урбанистичким плановима, као што је питање усклађености недавно усвојеног ДУП Словенска плажа са Генералним урбанистичким планом. Ту су и проблеми неадекватно вођене пореске политike и ради. Управе прихода у претходном периоду. У буџету су створене велике обавезе које намећу проблем санирања пред нови Извршни одбор и Скупштину општине (санација клизишта у насељу Бабин До, снимање ТВ емисије „Варошије“). Нијесу створени услови за реализацију програма мале привреде као и за реализацију садашњих друштвених опредељења и многоbrojnih иницијativa грађана за обављање различитих дјелatnosti мале привреде у приватном сектору.

— Од органа управе неодвојivo је питање законитости и једнакости грађана на шта се често (не)правдано указује?

— Успостављање и остваривање принципа законитости као и остваривање свих принципа правне државе, може се рећи послије првих искустава да ће ићи много спорије и теже него што смо очekivali. На све то утиче општа криза правног поретка због које неки сматрају да је наше право у агонији. Кренули смо правцем успостављања пуне законитости рада органа управе, без обзира што то често пута помalo личи на утопију или чак борбу са вјетрењачама. Мораће се сви привиди на чињеницу да ћemo до сједно ићи на једнакост свих пред законом. Ово је већ нашло на жестоке отпоре јер има пуно оних који су досад ужivali привilegije за које нијесу постојали законски основи, а морамо рећи да и они који до сада нијесу могли остварити права која им припадају са великим непојеरењем гледају на све то. У циљу остваривања овог принципа настојаћемо кроз предстојећу реорганизацију управе стручно ојачати и оспособити оргane, учинити их самосталним и онemogućiti све незаконите утицаје и притисака на рад тих органа, којих је досад било несумњиво много и који су оставили тешке и трајне последице (на пример Стари град.). Управа тренутно није спремna и способна да одговори свим задаћима који се пред њу постављају. Радиће се нова систематизација и програм стручног усавршавања и на тај начин покушаћемо да најбоље кадрове доведемо на одговарајућа mesta, а појеримо неспособне и нестручне. По броју радника општинска управа је бројна, али не и способна. Такође, по куваћемо да елиминишемо могуће утицаје (незаконите) другостепених, правосудних органа или моћних појединца који су до сада утицали на неостваривање принципа законитости и осталих принципа правне државе у раду органа управе. Морамо створити услове за једнако поступање у једнаким случајевима и за остваривање правне сигурности. Посебну пажњу ћemo посветити јавности рада, јавном полагању рачуна свих и постављању питања одговорности у свим случајевима без изузетка.

● **Пред Извршним одбором стоје још многи задаци?**

— Тренутно је Извршни одбор притиснут текућим дневним питањима па у ових мјесец дана није био у могућности да се ухвати у коштац са главним проблемима али ћe то морати веома брзо урадити. Најпречи задаци поред реорганизације управе и прилагођавању организације управе садашњим задаћима (који проистичу из дјеловања тржишне угаклице, економског и политичког плурализма) су стварање услова за развој мале привреде као и могућност да се многоbrojne иницијative могу без застоја реализовати код органа управе (разумије се у границама закона), настављање послова на обнови и ревитализацији споменика културе и градитељске баштине, на реализацији усвојеног концепта развоја културе и осталих друштвених дјелatnosti. Новим условима мораће се прилагодити и организације од посебног друштвеног интереса (кумуналне дјелatnosti). Посебно ћe се ангажовати на rješavanju изузетно тешких проблема снабдијевања водом. Тражићемо алтернативна rješenja која ћe најбрже ријешити проблем снабдијевања општине потребним количинама воде.

Припремио
В.М. Станишић

ПРЕМА ЕФИКАСНОСТИ ДРУШТВЕНЕ ПРИВРЕДЕ

НАША ОПШТИНА 114. У ЗЕМЉИ

ПРИЈЕ мјесец дана „Економска политика“ је објавила резултате Завода за економска истраживања Економског факултета из Сплита који већ десетак година саставља ранг-листи општина Југославије по успјеху друштвеног сектора привреде. Ранг-листа је утврђена на основу података о дохотку по раднику, бруто-личном дохотку по раднику, оствареном дохотку на 100 динара просјечно коришћених пословних средстава и укупном приходу на 100 динара утрошено-

них средстава.

По овим критеријумима најефикаснију привреду има мариборска општина Песница, затим Омиш, најчешће искључиво словеначке општине: Камник, Кoper, Бежиград, Центар (Љубљана), Врхника, Идрија, Пиран, Словенске Коњице... Међу првих 100, иначе, из Словеније је 55 општина, из Хрватске 30, из Босне и Херцеговине 7, из Србије 4, из Македоније 2, а из Црне Горе и Војводине по једна.

Појединачно, највећи дохотак по раднику 1988. године имала је општина

Омиш 41.209.000 динара (Будва 18.561.000 – 94. место), највећи бруто-лични доходак по раднику Бежиград-Љубљана 18.868.000 динара (Будва 10.565.000–94. место), највећи остварени доходак на 100 динара просјечно коришћених друштвених средстава Тутин 120,18 (Будва 21,89–456. место)

на 100 динара просјечно коришћених пословних средстава новоформирана општина на Косову Штимље 52,06 (Будва 3,66–51. место), највећи укупни приход на 100 динара утрошено-

них средстава новоформирана општина на Косову Зубин Поток 269,99 (Будва 156,01–23. место).

Према овом истраживању у Црној Гори најефикаснију привреду у друштвеном сектору има општина Улцињ, затим Будва, Плужине, Котор, Тиват, Титоград, Бар, Плав, Даниловград, Жабљак...

Од почетка ових истраживања ово је највише место наше општине на ранг листи југословенских општина. 1987. године била је 118, а ранијих година до 159. до 462. место.

НОВИ САСТАВ ИЗВРШНОГ ОДБОРА

СКУПШТИНА општине је на заједничкој сједници свих вијећа одржаној 21. јула измијенила и допунила Одлуку о Извршном одбору и општинским органима управе и те новине су зајживеле почетком рада новог Извршног одбора. Умјесто досадашњег, састава Извршног одбора СО од 11 чланова у коме су били предсједник и подпредсједник, шест старјених општинских органа управе и три члана из реда грађана, нови Извршни одбор број 9 чланова: предсједник, потпредсједник, секретар Секретаријата општинске управе, начелник Одјељења за народну одбрану и пет члanova из реда грађана.

Ове промјене услиједиле су након што је Скупштина општине 15. јуна усвојила Анализу функционисања општинских органа управе са програмом мјера за унапређивање остваривања функција и рационализације рада органа управе у нашој општини.

Формирањем Секретаријата општинске управе у чијем су саставу три раније самостална органа (одјељење за општу управу и друштвене дјелatnosti, за привреду и финансије, за урбанизам, грађевинарство, стамбене и комуналне послове), смањен је и број самосталних органа и – функционера. Тиме се, такође стварају услови за бољу искоришћеност кадрова, лакше координирање и усмјеравање кадрова.

Секретара Секретаријата општинске управе, начелника Одјељења за народну одбрану, начелника Одјељења за инспекцијске послове и директора Општинске управе друштвених прихода именује Скупштина општине, а начелнике одјељења за општу управу и друштvene дјелatnosti, за привреду и финансије, и за урбанизам, поставља Извршни одбор.

На сједници Скупштине општине одржаној 21. јула за предсједника Извршног одбора СО изабран је **Слободан Франовић**, за секретара Секретаријата општинске управе **Горан Орлић**, за начелника Одјељења за народну одбрану **Радомир Вукићевић**, а за чланове Извршног одбора из реда грађана **Божена Јелушић**, **Марко Медиговић**, **Марина Ивановић** и **Слободан Митровић**. Још треба да се изаберу потпредсједник Извршног одбора и један члан из реда грађана.

За начелника Одјељења за општу управу и друштvene дјелatnosti Извршни одбор је поставио **Михајла Каписоду**, а за начелника Одјељења за привреду и финансије **Милијану Гргевић**. Још треба да се постави начелник Одјељења за урбанизам, грађевинарство, катастар, стамбене и комуналне послове.

За секретара Извршног одбора именована је **Невенка Вукотић**.

ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ СК

ЧВРШЋА ВЕЗА С БАЗОМ

- Убудуће једном мјесечно састанак предсједништва Општинског комитета СК са секретарима основних организација СК.

УМЈЕСТО ранијих сталних радних група Општинског комитета СК и повремених савјетовања са секретарима основних организација СК у Комитету, убудуће ће се тај контакт остваривати једном мјесечно на консултативним састанцима Предсједништва ОК СК и секретара свих основних организација СК у општини закључено је на последњем савјетовању са секретарима ОО СК 3. августа.

На тај начин секретари основних организација СК који су у средишту партијске активности више ће се укључивати и утицати на њен ток у општини, а такав метод биће и својеврсни пандан Општинском комитету чији чланови нијесу увијек и довољно укључени у партијски живот у основним организацијама, па се на многа отворена и значајна питања реагују са закашњењем.

Секретари основних организација СК су на овом савјетовању информисани о питањима из рада ОО СК, а посебно је указано на потребу преиспитивања оправданости постојања основних организација са мањим бројем чланова. О томе ће се конкретније разговарати на следећим састанцима секретара ОО СК и Предсједништва Општинског комитета СК.

МАЛА ПРИВРЕДА

ЗАНАТЛИЈЕ ТРАЖЕ ЦЕНТАР

РЕШЕЊЕ општинских органи да се један број власника радњи на такозваном Тргу мале привреде исели у року од 30 дана, био је повод да „малопривредни“ траже пријем код предсједника Извршног одбора СО и са одговорним радницима поведу разговор о проблемима рада и положаја занатлија. Састанку који је одржан 10. августа поред предсједника Извршног одбора СО Слободана Франовића и заинтересованих занатлија, присуствовали су Горан Орлић, секретар Секретаријата општинске управе, Драган Секулић секретар СИЗ-а комунално-стамбену дјелатност, Милица Грегорић, начелник Одјељења за привреду, и Драгомир Бубања, начелник Одјељења за инспекцијске послове СО Будва.

Драган Мандић, предсједник Удружења мале привреде изненадио је ставове Предсједништва Удружења мале привреде и заинтересованих занатлија који траже да се одложи исељење и укидање радњи у складу са статусом занатлија који су годинама само привремено на Тргу мале привреде, да се утврди локација за нови занатски центар чију би изградњу финансирале занатлије, а да они дотад остану на садашњим локацијама. Затварањем радњи ових занатлија, нагласио је Мандић, нашле би се у тешкој ситуацији и породице занатлија.

Одговарајући на захтјеве Удружења мале привреде и заинтересованих занатлија, предсједник Извршног одбора СО Слободан Франовић је нагласио да се одлуке Скупштине општине морају спроводити и да се од Извршног одбора ни у овом ни у било ком другом случају не може тражити другачије. Уклањање објекта занатлија са садашње локације предвиђено је Програмом који је усвојила Скупштина општине и извршење се може одложити само ако за то има законског основа. Чланови Удружења мале привреде, истакао је Франовић, нијесу били доволно укључени у расправу о Програму за постављање привремених објеката, а да су благовремено изнijели садашње захтје-

Вс. С.

НЕКОМПЛЕТНО ВИЈЕЋЕ МЗ

НОВА Скупштина општине је конституисана али избори још нијесу завршени јер треба изабрати још десет делегата у Вијећу мјесних заједница. У Мјесној заједници Будва I ни у трећем гласању грађани нијесу изашли на изборе у дољном броју, па ће се избори за осам делегата ове мјесне заједнице у Вијећу мјесних заједница СО поново организовати.

У Вијећу мјесних заједница расписани су избори за још два делегата, јер изабрани делегати МЗ Будва II Гојко Лижевин, иначе начелник Општинског штаба Цивилне заштите, и делегат МЗ Петровац Илија Медин, шеф Мјесне канцеларије Петровац, обављају дужности које су неспонсиве са дужношћу делегата GO. Они ће вршити дужност делегата до избора нових.

У СУСПРЕТ-ГОДИНИ ЕВРОПСКОГ ТУРИЗМА

ПРИЛИКА ЗА ЗАОКРЕТ

НАРЕДНА 1990. је проглашена за „Годину европског туризма“. Тим поводом је средином августа у организацији Републичког секретаријата за привреду (предсједавао је републички секретар за привреду Војин Ђукановић) у Будви обављен консултативни разговор на коме су представници туристичких и других организација, учесника у туристичким токовима у Црној Гори, расправљали о активностима и задацима који предстоје око укључења Југославије наредне године у акцију покренуту од стране Европске економске јединице. Као чланица Европске туристичке комисије наша земља је ову необично корисну акцију прихватила као нову прилику за даљи развој нашег туризма, прије свега с обзиром на његову интернационалну функцију, односно његову тјесну повезаност са другим

привредним областима и грађана.

За Црногорско приморје а тиме наравно и за цијelu Црну Гору, наредна година могла би да представља нову прилику да се у овој за нас необично важној области привређивања учини неопходни заокрет од ширег значаја. Јер, превасходни је циљ да се учине нови кораци у зближавању земља кроз међусобно упознавање водом као и на загушеност у телефонском саобраћају. Упозорио је не спорост око расчишћавања и разјашњавања питања у вези са заједничким улаганјима у изградњу нових туристичких капацитета. Сматра да се још увијек не нуде квалификовани и посебно примамљиви и атрактивни програми, а још нијесу раширишена питања о судбини уложеног капитала и слично.

Пошто је увјерење да се Црна Гора у ову међународну активност која у туризму треба да отвори нове путеве, сазија и глађа на његов будући развој мора укључити. За тако нешто наравно мора се припремити, па свако кашњење би имало повратно дејство попут бумеранга. А, њих је нажалост у овој виталној и надасве перспективној грани развоја да сада било исушише, па грешке више не би требало понављати.

Д. Новаковић

СИНДИКАТ

ИЗ РЕЗЕРВИ БЕСПЛАТНО

На сједници Општинског вијећа синдиката Будве која се бавила питањем расподеле намирница из робних резерви, договорено је да се цјелокупан контингент у вриједности од 210. милиона динара, колико је и додијељено будванском општини, бесплатно подијели најугроженим категоријама становништва. То су корисници пензијског, дјечјег и инвалидског додатка, социјалног осигурања, корисници материјалног додатка код СИЗ-а за пошљавања и други.

Општинско вијеће синдиката је покренуло иницијтиву да организације удруженог рада бесправно додијеле 210. милиона динара за ту намјену, како би ове најугроженије категорије биле ослобођене било каквог плаћања.

СОЛИДАРНОСТ НА ДЈЕЛУ

САВЈЕТ Мјесне заједнице и Савјет потрошача Петровац, разматрајући акцију о раподјељи намирница из робних резерви закључили су да се становницима и радницима на подручју ове мјесне заједнице не вршију расподјела ових намирница, већ да се цио контингент који би требало да припадне овој Мјесној заједници уступи на расподјелу најугроженијим породицама Мјесне заједнице Андријевица.

Р. П.

ОСВРТ

БЕЗ ВОДЕ

О војето, што се наше ривијере тиче, остаће упамћено и по томе, што смо први пут послије 1973. имали озбиљније рестрикције употребе воде. Готово цијели август протекао је у знаку несташице неопходне течности. Тачније, воде није било сваког дана између 13 и 17,30 часова као ни послиje пола ноћи до јутарњих часова. На овакав режим другови из Комуналног предузећа су једнотично били приморани јер су сви извори утапајили, а из Херцег-Новог нису стизали обећане количине воде.

● Гости, којих смо имали напрек, и схватали су тај наш проблем и нису. Било је дакако примједбја, што је свакако и разумљиво. Туристка који дебело плаћа боравак у хотелу, сobi домаће радиности или ауто-кампу хоће, наравно, да има воде да би се окупao и - расхладио.

● Регионални водовод је био и остао у причама и скелама. Урађен је тек мањи дио посла, а радове је укочила беспарница. И за оно што је урађено општине (међу којима и нашај) дутују паре, а да би се посао наставио и окончао требају милиони долара.

● Пошто по свој прилици од изградње регионалног водовода, који је трајно решење за Црногорско приморје, неће ускоро бити ништа, преостаје да „сакупљамо“ воду са свих изворишта. Оних које знамо и оних које треба откристи. А да би се у томе успјело акција треба да почне још одмах, док је на снази ограничење употребе воде. Па да се интезивно ради током јесени, зиме и пролећа. И да љето дочекамо са новим количинама воде. Могућности сигурно има, само треба засукати рукаве. То, наравно, не важи само за другове у Комуналном, него за све остale у комуни. Јер без воде туризам не само да се не може развијати него не може ни остати.

Наредну сезону, то је извјесno, не смијemo дочекати са истим количинама воде. Учинимо ли да све остане по старатом, разградићемо туристичку културу коју је уложено много новца, труда и знања. А шта би то значило, заиста је сувишно напомињати.

С. Грегорић

ПОЛЕМИКЕ

РЕДАКЦИЈИ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

МОЛИМ Вас да у првом наредном броју „Приморских новина“, објавите саопштење Редакције „Радио Будве“ и мој одговор на то саопштење који није емитован, наводно из разлога што није у складу са прописима о јавном информисању, а о чему сам обавијештен четири дана након достављања мојег одговора на емитовање.

Тада ми је предложено да моје реаговање коригујем, што ја нијесам прихватио из разлога што сматрам да је такав захтјев неоснован.

Осталају и даље чврсто код својег јавно саопштеног опредељења о потреби потпуниот остваривања принципа јавности, мишљења сам да би у складу с тиме, а ради потпуног информисања грађана наше општине, разумије се и слушалаца Радио Будве као и читалаца „Приморских новина“, било пожељно да „Приморске новине“ објаве саопштење Радио Будве и мој одговор, разумије се само под условом ако то не би нарушило уређивачки концепт листа.

С поздравом,

ПРЕДСЈЕДНИК,
Франовић Слободан

САОПШТЕЊЕ РАДИО- БУДВЕ

Уважавајући потребу благовременог обавјештавања јавности по поводу права, обавеза и могућности јавних личности да, посредством таласа Радио Будве комуницирају са широм јавнишћу у вези општих питања заједнице, а што је посебно покренуо предсједник ИО СО редакција Радио Будве сматра обавезним јавност обавезним јавност обавјестити о следњем:

1. Да је програмска самосталност темељна на друштвеним потребама посредованим непосредном јавношћу, одлукама оснивача, савјета, и др. органа друштвеног утицаја, избор сајворника и сл. дуо неогуђивих права и обавеза сваке редакције на којима она установљава свој идентитет и одговорност.

2. У том смислу право и обавеза јавних функционера да дјелују јавно подразумијева и обавезу Радио Будве да такво јавно дјеловање обезбеђује и посредством својих таласа, поштујући своју програмску индивидуалност, потребе и захтјеве јавности. Такав облик и садржај дјеловања функционера, који треба подржати, немогуће је организовати мимо и изван редакције појединачних медија, и договора са њима. Стога редакција Радио Будве неможе прихватити никакво једнострano откројаше посебних права појединача из политичких структура а да при томе не буде елементарно консултovана. Права на таква јавна обраћања, одређена при томе и одговарајућим временском динамиком наступа, свој легитимитет не могу налазити само у изборним говорима, најавама и налозима појединачних функционера већ, узимајући у обзир претходно, морају почивати и на уважавању редакцијске самосталности и њене одговорности пред јавношћу.

3. Зато изјава предсједника ИО СО јавности да ће сваких 15 дана у наредном четвртогодишњем периоду бити на таласима Радио Будве битно нарушања принципе и правила јавног информисања и аутономију јавних гласила, тим прије што Радио Будве није изразила ни интерес ни захтјев за тако учествалим и абонентним присуством а нити су захтјеви јавности упућивали на потребу такве учествале, посебне комуникације.

4. Међутим, цијенеји све могуће последице очигледног неспоразума и неразумијевања функције јавних медија, а жељећи подржати предсједника ИО СО у његовој програмској намјери, редакција Радио Будве ће, и мимо својих ујвјерења и схватајући то као преседан, изјави у сусрет предсједнику ИО СО и омогућити му тринаестодневно појављивање у свом програму. Наравно, уз претпоставку да ту чињеницу прихвати и демократска јавност.

ДИРЕКТОР,
Велибор Золак

и по позиву овлашћених радника Радија, па имајући све то у виду, етикете (квалификације) и увреде које су ми јавно налијеплење у највећем саопштењу су ми поред тога што су без основа, несхватаљиве.

Такође, неприхватљivo је јавност презентирати неистиниту изјаву и онда на основу тога градити тврђење да сам себи између осталог дао за право да откројашем посебна правиле ако из статуса као предсједника Извршног одбора, и то са позиција власти и функције коју тренутно обављам све уз нарушување аутономије и гажење неотуђивих права Радија.

3. Имајући у виду да је претходно речено добро познато редакцији Радио Будве, овом приликом морам изразити жељење ако из наведеног саопштења стоји заиста да редакција са којом сам до сада имао изузетно коректне односе. Једни мој непријатан тренутак везан за Радио Будву јесте инцидент који се догодио приликом мој заједњег учествовања у програму Радио Будве, а на позив и иницијативу уредника Радио Будве Ранка Павићевића. Наиме, том приликом је дошло до прекида емисије на безобзирну интервјују директора КИЦ-а уз повреду достојанства и уопште интегритета моје личности. Питам се да ли је и то урађено на основу става редакције Радио Будве.

4. Великодушан предлог редакције, односно директора КИЦ-а (који колико ми је познато није члан редакције и не може бити по закону) да ће када сам ја у питању учинити преседан и мимо својих ујвјерења и схватања – омогућити ми остварење мојих програмских намјера тј. омогућити ми гостовање на таласима Радио Будве – не могу прихватити из више разлога. Право сарадњу са Радио Будвом желим развијати искључиво на основу и у границама правних и друштвених норми и у складу са захтјевима друштвених тренутака као што сам јавно више пута изнио и посредством Радија Будве. Друго, како сам се јавно изјаснио за укидање свих привилегија, за успостављање једнакости свих, једном речју за остваривање принципа права државе те сам нуђење мени такве привилегије доживио као покушај увреде, па такав начин јавног дјеловања одбацију.

5. На крају сматрам за потребно да се још дјелуји јавно изјасним против оваквог начина комуникаирања са јавношћу путем саопштења у чему сам нажалост пријешао да и сам учествујем који је подржавао, те зато да евентуалну даљу расправу о овоме нудим своју спремност, разумије се уколико за то постоји интерес друге стране, а и интерес шире јавности – да водим непосредни јавни дијалог на било који начин (демократски) и то по избору редакције, Радија или директора КИЦ-а, а што разумије се укључује и могућност вођења таквог дијалога на таласима Радио Будве.

Са поздравом.

ПРЕДСЈЕДНИК
Слободан Франовић

ОДГОВОР ПРЕДСЈЕДНИКА ИЗВРШНОГ ОДБОРА СО

1. У саопштењу редакције радио Будве, које је потписао директор КИЦ-а, је неистинито прецијетајајући сајнијеју јавности који сам саопштио и посредством таласа Радија Будве, прије два мјесеца, а у оквиру излагања мојег програма у предизборним активностима. Тада сам изјавио да сам спреман да резервишем дијо свог расположивог времена за гостовање на таласима Радија Будве и то уколико будем у могућности једном у петнаест дана, ради непосредног информисања јавности о раду Извршног одбора и његовог предсједника, као и ради пружања могућности грађанима да са предсједником Извршног одбора воде јавни дијалог о свим стањима. Том приликом сам прецизно и јасно изјавио да ово све долази у обзир под условом да то буду захтјевали грађани и да за тако нешто нађе и интерес Радија Будве, тј. да уврсти такву емисију у свој програм. Сматрам да потрбно да истакнем још једанпут везано за претходно да је за вељано обављање сваке јавне функције па и функције предсједника Извршног одбора неопходно створити услове за полагање рачу-

на јавности. Ово је био поред осталог главни разлог и мотив којим сам се руководио код уврштавања оваквог предлога у мој програм тј. радио се о мојем предлогу могућег начина реализовања моје спремности да предузимем све ради постupнog остваривања принципа јавности у раду Извршног одбора и његовог предсједника и спремности да у складу са јавним тренутку са грађанима водим јавни дијалог на начин како то они затраже.

2. Према моме схватању и разумијевању нашег правног поретка као и захтјева садашњег друштвенног тренутка, те мојем схватању поступка јавности које су се нарочито артиклисале приликом манифестијације народне воље коју смо имали код нас у Црној Гори па и Будви у посљедње вријеме, налазим да моја изјава како сам је стварно дао ничему не нарушувајући програмску самосталност и неогуђиви права редакције Радија Будве, како то жељи у јавности наведеним саопштењем и кривотворећи моју изјаву приказати директор КИЦ-а.

Код претходно изјавите констатације истичем да су сва моја досадашња појављивања на таласима Радија Будве била на иницијативу

СУСПРЕТИ

О БУДВИ У ВАШИНГТОНУ

Средином маја у Вашингтону је одржан једномјесечни семинар под називом „Југословенска златна јадранска обала“ у организацији гласовите „Смитхсонијан“ институције и југословенске амбасаде у Вашингтону. Стотинак Американаца који се убрајају у културну елиту главног града САД платили су цијену семинара да би сазнали нешто више о Југославији и посебно о њеној јадранској обали, култури, садашњем тренутку. Интересантно је да је на овом семинару опширно говорено о Будви. Тема је била – „Љепоте Старог града Будве на Црногорској ривијери“. А те љепоте залагају се наше горе лист, Јасмина Драшковић-Цонсон, историчар умјетности и археолог која живи у Њујорку. Овакву информацију пренио је дио југословенских представа информисања, а овога јељта, крајем јула, господија Цонсон поново се нашла у Будви, на љетовању. То је и био разлог да са њом поразговарамо.

Откуда идеја да се о Будви расправља на једном оваквом симпозијуму?

– Идеја је потекла од југословенске амбасаде у Вашингтону. Циљ је био направити туристичку пропаганду, а главни фокус је био на културном наслеђу и културној баштини Јадрана. На жалост, Американци још не знају доволно о нашој обали. Након мог предавања, реаговање је било фантастично. Не само да нико није знао ништа о Будви, него нијесу знали скоро ништа ни о Црној Гори. Након моје приче, људи су били одушевљени историјом Црне Горе. Наравно, централна тема била је Будва. Услиједило је огромно интересовање, бројна питања и права је штете.

Р.Павићевић

ДАНИ ДРЕВНЕ МЕДИЦИНЕ

И ОВЕ ГОДИНЕ, почев од 3. септембра Будва ће вити домаћин „Дане древне медицине“, манифестације коју овога пута организује Центар за комплементарну медицину „Луч“ из Будве. У оквиру овог пројекта радиће неколико интересантних школа: хипнозе, хербалне медицине, здраве исхране-макробиотике, йоге, биоенергије, радиестезије, акупунктуре. Одржава се и школа за немедицинске струке, а вршиће се снимање биопоља и биоенергетске активности. Пратећи програми намијењени су за астрологију и хиромантију.

Као предавачи ових школа учествоваће најпознатија имена из подручја алтернативне медицине код нас и у свијету.

За „Дане древне медицине“ у Будви влада велико интересовање из свих крајева Југославије, па организатори не сакривају задовољство због свега тога. Ова манифестација трајаће све до 10. октобра.

Р.П.

та како да у Њујорку, рецимо нема ни једна агенција или представништво које би представљало ту туристичку и културну баштину.

На питање, откуда толико њено занимање баш са Будвом и Црну Гору, госпођа Драшковић-Цонсон нам каже како је то логично јер је и сама из Црне Горе, из Колашина. Друга ствар, каже она је чињеница што Црна Гора, као и један крај у нашој земљи, има толико лепота, које, нажалост недовољно користи. Црна Гора и Црногорско приморје су један дио свијета који је непоновљив и који се не може поредити ни са чим другим, који има такве контрасте и такав туристички потенцијал којег нигде нема. Није ли стога жалостно да се о Црној Гори не зна у Америци. Због свега тога, каже наша сајворница, у Америци било неопходно представништво које би вршило, агресивну рекламију да би се ово дивно подручје продавало тамо, као што то чине друга подручја широм свијета која се са љепотама Црне Горе не могу поредити.

Пошто љетујете у Будви, како је ви видите и да ли су видљиве разлике у односу на ранији период?

– Прошле године, Будва ми је некако била мирија и елегантнија. Уважавајући интересовање великог броја гостију, ексклузивитет се мора задржати, поготово у неким дјеловима...

– Одржали сте предавање о Старом будванском граду. Као сте га доживјели овога пута?

– Стари град је ове године бијан. Добро је што је отворено толико кафића и ресторана, или ми то личи доста на један будварски ниво, са много буке. Недостаје ми тај отмени мир Старог града, иначе, и овакав ми је љепши од свих старијих градова на приморју. И старији је од других градова, па га зато морамо сачувати да се не вулгаризује и профанише.

И поред свега, да ли Будва поима заслужује епитет метрополе да би у догледу вријеме лако морала превазићи све остale туристичке центре на југословенској обали. Значи, Будва не само да заслужује тај епитет, већ је тим пре мало речено.

Да ли то значи да ћете када се вратите у Америку, поново бити у прилици да причате о Будви и Црној Гори?

– Како да не. Ја на том пољу имам дугорочне планове. Залубљених сам Црне Горе, а поготово о

ИЗ РАДА ИНСПЕКЦИЈСКИХ СЛУЖБИ

ДИВЉАЊЕ НА МОРУ

• Зашто се више не ангажујемо на заштити мора?

У ПРВОЈ половини овог мјесеца општински инспектор за лов и риболов поднисао је 15 прекрајних пријава. Учестала је појава подводног риболова пушком без потребне дозволе, изнајмљују се чамци страним лицима без одобрења, половина њих који круже нашомбалом су нерегистровани, многима управљају малолетници до 15 година, СУП и Лучка капетанija ријетко врше контролу, а глисер општинског инспектора је ван струја. (Он је прије мјесец дана потопљен, мотор, школка и команде су оштећене, а и прије тога није био у много бољем стању.)

То би било виђење збивања на мору овог љета на нашој ривијери из угла општинског инспектора за лов и риболов Бранка Куљаче који уз сваку општу оцјену нуди и конкретне поатке—записнике и прекрајне пријаве и истиче дон кихотску борбу за заштиту мора и морског свијета, што се не би смјело догађаји у општини која живи од мора и треба да његовој заштити посвећује много више пажње.

У низу примјера дивљања на мору истиче и злоупотребу школе роњења у хотелу „Ас“ у Перазића Долу. Након више упозорења да инструктори који стране туристе уче вјештини роњења „уступно“ лове рибе и ракове, на дјелу је 31. јула ухваћен Веселин Јовановић, руковођилац школе, заједно са енглеским туристом Ен-

тоном Ивенсоном, и против њих је покренуто прекрајни поступак. Након провјере уговора организатора школе и туристичке агенције „Југотурс“ оцијениће се и законитост њиховог рада на овом подручју.

А о нашој (не)брзизи за заштиту мора говори и то што се мало улаже у обезбиђивање услова за рад инспекције за риболов. Глисер који је досад користио инспектор за риболов се некон мистериозног попатања не може користити, а нема интересовања у општини да се набави нови и бољи чамац. То, како каже Куљача, не мора бити чамац који би користила само инспекција на мору, већ може истовремено да користи и за спашавање на мору или за ватрогасну јединицу. За рад инспекције за риболов неопходно је обезбиједити и просторију у згради Лучке капетанije у пристаништу, а треба ријешити и питање обезбиђења опреме за инспектора.

Тако би се побољшили услови рада инспекције за риболов и сигурно побољшала заштита мора. Колико нам до тога будестало, тако ћemo и стварати услове за његову заштиту. Апел више за то треба да буде и то што је инспектор за риболов досад „вратио“ 27 амфора које су са дна мора наше ривијере биле кренуле другим правцима.

Вс. С.

АНИМАЦИЈА ПЕТРОВАЧКА НОЋ

У СУБОТУ 12. августа одржана је традиционална „Петровачка ноћ“. Бројни страни и домаћи туристи и мјештани, масовно су учествовали у овој зајимљивој туристичкој манифестијацији. Практично цио град је био на ногама, освијетљен бакљама и ватрометом, играло се и пјевало све од тврђаве „Кастело“ па до Лучице. У програму су учествовали познати естрадни умјетници, (интерпретатори забавних и народних мелодија), а ни овог пута није изостао Михаило Радојчић са својим „Шоком“.

ИЗАБРАНА ГОЛА МИС

Исте вечери у нудистичком кампу „Црвена главица“ код Светог Стефана, одржана је још једна, такође традиционална, приредба. Изабрана је мис нудизма јужног Јадрана. Између 12 кандидаткиња жири се одлучио за Сабрину Тишлер из СР Њемачке. У овој приредби, коју су домаћини изваниредно организовали, учествовали су интерпретатори за свих мелодија Зоран Калезин, глумац Драго Маловић, група манекенки из Титограда и други.

С обзиром да су обије ове манифестије, које су традиционалне, одржане исте ноћи, добро би било да организатори рамисле и да за идуће љето „раздвоје“ термине њиховог одржавања. Јер доста је оних који желе да присуствују и једној и другој приредби.

С. Г.

БУЉАРИЦА

ОДМАРАЛИШТА ПРОТИВ ТУРИЗМА

НАГОМИЛANI проблеми у насељу Буљарица били су основна тема разговора представника друштвено политичких организација Буљарице и представника надлежних општинских служби на челу са предсједником Извршног одбора Слободаном Франовићем. У овом насељу како рекоше данас живи око 120 домаћинства која издају око 1000 лежајева, углавном живе од туризма. Но, поред домаће радиности, на овом подручју постоји још десетак кампова и одмаралишта који својим лошим радом и понашањем угрожавају туризам на овом подручју. Како је истакнуто, управо велики број људи у тим одмаралиштима све више угрожава интересе грађана и сваким даном нарушују јавни ред и мир. Јер, како је истакао Крсто Вукотић, — просторним планом општине 1987. године је планирано да до 1990. године буде највише 4,5 хиљаде јединица у одмаралишту а данас их већ има знатно више. Узурпиран је далеко већи простор од планираног. Појединачна одмаралишта немају ни дозволе за рад и рјешења о локацији, а накнаду за коришћење грађевинског земљишта нико од њих не плаћа. Стога се са правом Вукотић пита, ко је одговоран за непоштовање заједничког плана.

— Како то да је овдје прије 20. година постојао турист биро, а данас га нема, пита се Лука Мијач, а Рајо Јовићевић додаје, да што се год уради ново, ради се без контроле надлежних органа. Какав ми то хоћемо високи туризам, пита он, када имамо свиње и кокошиње на сваком кораку. Заслужујемо ли стога боље гости од оних које имамо? **Јово Милутиновић** каже да до сада у Буљарици од стране надлежног СИЗ-а нијесу имали помоћи, па предлаже да се нагомилани проблеми презентирају Извршном одбору Скупштине општине како би се доносила одређена решења. Начелник за инспекцијске послове **Драго Бубањ** је овом приликом обећао да ће инспекција учинити све да би се лоше стање донекле мијењало. Предсједник Извршног одбора **Слободан Франовић** је истакао да ће све ово што је сазнао у Буљарици бити мотив да се инсистира код надлежних општинских органа да обаве свој дио послана, нагласивши да коришћење одређених простора (друштвених), зелених површин, на овом подручју, не иде у корист развоју туризма. Проблеми, очигледно, нијесу мали и морају се решавати у што скорије вријеме, нагласио је Франовић.

На крају је закључено да се због свих ових проблема сазове збор грађана, како би се конкретније предузеле акције и активности на рјешавању ових питања.

Р.Павићевић

**Следећи број
„Приморских
новина“ излази
26. септембра
1989. године**

ИЗ ОШ „СТЈЕПАН МИТРОВ ЉУБИША“

И ДРУГА СМЈЕНА

АДАПТАЦИЈОМ и претварањем свих слободних и „мање потребних“ простора у учионице више се не може одољети наглом повећању броја ученика у Основној школи „Стјепан Митров Љубишић“, па ће од 1. септембра један број ученика морати прећи у другу смјену.

У школској 1989/90. години у ОШ „Стјепан Митров Љубишић“ биће око 1.400 ученика (од тога око 210 првака), што је двоструко више него прије једанаест година када је у овој школи почела настава. Из године у године број ученика и одјељења се повећавао и 14 нових просторија адаптираних у учионице више неће бити довољне да наступајуће школске године приме све основце.

— Проблем наглог повећања броја ученика не можемо решавати као ранијих година па смо на педагошком савјету, а затим наставничком вијећу и савјету школе оцијенили да један број ученика мора прећи у другу смјену и одлучили да то буде четврти разред — каже директор школе Павле Вујoviћ и истиче да ће се тим ученицима тако обезбедити квалитетнија настава у кабинетима и боље коришћење свих садржаја у школи.

Настава у другој смјени почиваје у 11.40 часова како би се ученици што раније враћа-

ли кући, а похађаје је око 180 ученика сврстаних у шест одјељења.

Вс. С.

СВЕНАРОДНА ОФАНЗИВА

БОРАЦ Прве пролетерске и ратни командант Треће војвођанске бригаде, пуковник у пензији **Никола - Нико Ђурашевић** и његова супруга **Смиља** уплатили су на шалтеру Службе друштвеног књиговодства у Будви милијарду стarih динара као поклон за привредни развој Србије. Том приликом они су изјавили:

„Ујверени smo да ће многи напишати грађани, у првом реду борци ослободилачког рата, дати од срца, и колико највише могу, за препород Србије и остварење идеала другова који нису дочекали слободу, већ су остали на леденим стазама Игмана, на Неретви, Сутјесци и безбрзим ратним штимама широм наше домовине. Они су дали за слободу све — и своје животе и своје нерођене синове и кћери а на наше је да допринесемо остваривању заједничких сноva, који, нажалост, још нису постали наша свакодневица. Ова хумана акција, на чelu са Слободаном Милошевићем, треба да постане, и биће, наша свенародна офанзива“.

АНИМАЦИЈА

ПЕТРОВАЧКА НОЋ

БУДВАНИН Драган Филотић који је петнаестак година радио у туристичким агенцијама „Монтенегро-спрес“, „Путник“ и „Компас“ први је на подручју наше ривијере отворио приватни туристички биро који се налази у хотелу „Монтенегро“ у Бечићима. На сачетаном промовисању рада бироа похвалио се да је дозволу за рад од општинских органа добио необично брзо и без административних потешкоћа, као и да је у томе имао пуну подршку и разумевање уговоритеља, што потврђује да му је у „ударном“ објекту у хотелском комплексу у Бечићима уступљен простор за рад. У бироу ће поред њега радити још двије службенице и осим закупа приватног и хотелског смјештаја и њиховог пласмана на иностраном туристичком тржишту бавиће се организовањем излета по мору и копну.

Намјера му је, како је рекао, да се посебно ангажује на довођењу мањих група гостију у периоду прије и послије главне туристичке сезоне и да је у том смислу, већ оствари контракте са неколико агенција из Аусрије. Какве не излете све организовати за сада не жели да говори, сматра да ће то представљати изненађење.

— Посебно желим да у туристичкој понуди уведем неке „ситнице“ које у агенцијама у којима сам радио нијесу жељели да прихватате. Једноставно зато јер се око њих требало више ангажовати. А како туристичка сезона код нас најжалост траје четири или пет мјесеци, сматрам да су мале ствари неobično важне да туриста док је код нас буде задовољан и, посебно, да са таквим осjećањем отпутује. Наравно, све би то требало да буде добар разлог да и наредне године допутује, каже Драган Филотић, који у нови посао улази са пуно ентузијазма.

Д. Н.

РЕГИОНАЛНИ МАРКСИСТИЧКИ ЦЕНТАР

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОК СК Котора иницијирало је оснивање регионалног марксистичког центра за општине Котор, Тиват, Херцег - Нови и Будву и тим поводом је 28. августа одржан састанак у Котору. Очијењено је да постојећа организација није примјерена садашњим друштвеним потребама и да је неопходно да се актуелна друштвена збивања грађанима приближе на савременији начин. Кадровске и материјалне могућности постојећих центара у овим општинама то не омогућавају, па је иницијирано оснивање јединственог центра за ове четири општине.

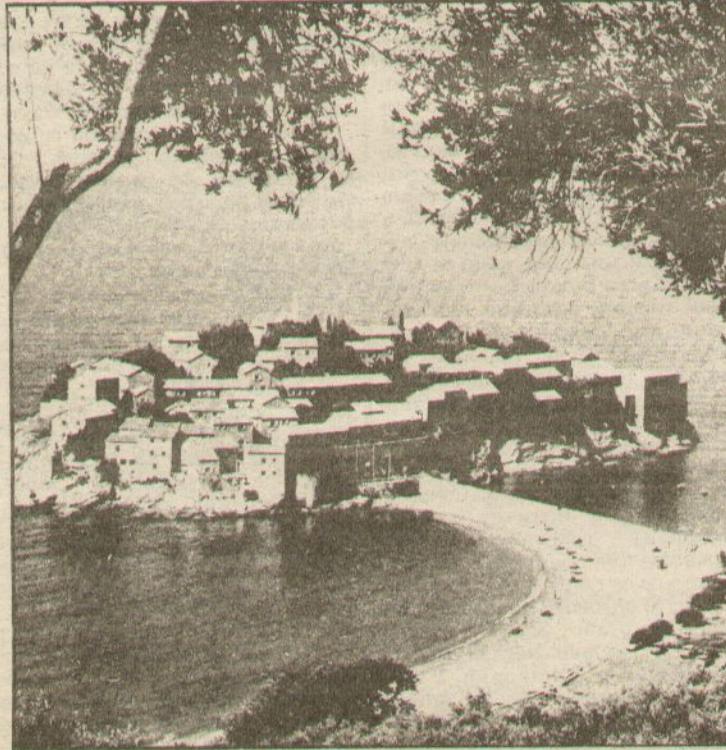
У складу са дјеловањем ЦК СК Црне Горе наредног мјесеца ће се израдити радни материјал који ће садржати нову програмску оријентацију.

ЛИКОВНА ХРОНИКА

ЗАПАЖЕНЕ ИЗЛОЖБЕ

ГАЛЕРИЈСКА активност настављена је и у августу. У три галерије – Модерној „Аркади“ и „Светом Стефану“ приређено је седам изложби што представља добар учинак.

Необично занимљиву изложбу у светостефанској галерији имала је сликарка и дипломирани академска глумица Симонида Ђорђевић. На уљаним платнима и лесониту приказала је ускључиво женске портрете, што је за посјетиоце било допадљиво.

Догађај сезоне у галерији Дома „Црвени комуне“ у Петровцу несумњиво је била самостална изложба Николе Ника Калађурђевића, познатог и као Нико Милошев. Пажњу љубитеља сликарске кичице скрено је уљима, пастелима и акварелима са мотивима нашег поднебља. На њима су дате карактеристичне колористичке исповести овог заљубљеника у море и камен, рибе и рибаре, рибарске мреже и заласке сунца.

Академски сликар Љубиша Петровић из Новог Сада је у галерији „Свети Стефан“ изложбом рељефне и уникатне керамике скрено пажњу заљубљеника и колекционара ове врсте стваралаштва. Он је на међународним изложбама умјетничке керамике до сада добио три златне медаље, а осим у многим јавним објектима и музејима у земљи и иностранству његов радови се налазе и у Градском музеју у Норвичу, Енглеска, Националном музеју у Јерусалиму и међународном музеју у уметничке керамике у Фаенси, Италија.

Занимљива је изложба Тивадара Кошута у галерији „Аркаде“ у Туристичком насељу „Словенска плажа“.

У Модерној галерији у Будви била је презентирана постава наиве из галеријског депоа. Нажалост, изостало је њено рекламирање па је код иностранских посетилаца, који за ову врсту стваралаштва показују посебно интересовање, овај догађај остао незапажен.

Као важан догађај у Модерној галерији треба истаћи изложбу сликара Јана Преина из СР Њемачке, који се представио са 16 слика у уљу и 12 графика. Преина је излагао у свим већим центрима у својој земљи и у више градова Западне Европе.

Треба рећи да је представљена

вљању овог западно-њемаког ствараоца у Будви услиједило посредовањем Ђельоша Ђокића, нашег суграђанина који по следњих година живи у СР Њемачкој, а изложбу је отворио руководилац Модерне галерије Јован Ивановић.

Посебан сликарски догађај несумњиво представља изложба црногорског сликара Пера Вујисића у галерији „Аркада“ у Туристичком насељу „Словенска плажа“, која је отворена 25. августа. Овај наш

изложба је уједно и последња у организованом програму галерије „Аркада“. Пера Вујисић је једини представник из Црне Горе на овом изложбеном смотришту у Јадранском региону.

Познати и особени стваралац представио се са 25 платна у уљу, а изложба је код познавалаца сликарства и уопште заљубљеника сликарске кичице најшла на посебно допадање.

Изложба Пера Вујисића има посебну вриједност и значај што на одређени начин даје просјек његовог стваралаштва у последњих неколико година.

На крају овог хроничарског биљежења треба истаћи претпредстављање академског сликара Бранислава Вулејовића у Модерној галерији – од 18. јула до 5. августа. Један од најбољих послијератних пејзажиста у Војводини представио се са четрдесетак радова на којима је присутна јака умјетничка рука и сигуран потез кичице. Посебно су плијенили радови растрганих валовитих стијена кршовитог Црногорског приморја, као и ведро и чисто азурно небо Црне Горе које је понио из дjetinjstva у војвођанску равницу.

Д. НОВАКОВИЋ

Познати и особени стваралац представио се са 25 платна у уљу, а изложба је код познавалаца сликарства и уопште заљубљеника сликарске кичице најшла на посебно допадање.

Изложба Пера Вујисића има посебну вриједност и значај што на одређени начин даје просјек његовог стваралаштва у последњих неколико година.

На крају овог хроничарског биљежења треба истаћи претпредстављање академског сликара Бранислава Вулејовића у Модерној галерији – од 18. јула до 5. августа. Један од најбољих послијератних пејзажиста у Војводини представио се са четрдесетак радова на којима је присутна јака умјетничка рука и сигуран потез кичице. Посебно су плијенили радови растрганих валовитих стијена кршовитог Црногорског приморја, као и ведро и чисто азурно небо Црне Горе које је понио из дjetinjstva у војвођанску равницу.

Д. НОВАКОВИЋ

**СЛИКЕ
ТИВАДАРА
КОШУТА**

На Словенској плажи, у реномираној галерији „Аркада“, 15. августа отворена је изложба Тивадара Кошута, сликара чије дјело најбоље и најречитеји говори о свом творцу, његовом таленту, његовим стремљењима, емоцијама и надахнућима.

Рођен прије 42 године у Новом Бечеју, Кошут је још као основац привука на себе пажњу ријетком способношћу да уочи оно најбитније, то јест даром који се у најранијем детинjstvu почeo искazivati. Prvi учитељ била му је мајка, која је у сиротињској кровњарнији поред петролејске сликала иконе. Њој дугује смисао за лијепо, недокучиво и за теме које ће касније постати његова умјетничка преокупација. Инспирацију за своје стваралаштво налазио је у библијским мотивима и старозавјетним легендама. Поменућемо толико пута и не само у нашој земљи излагане слике „Адам и Ева“ и почев са Леонарда, много пута и увијек другачије доживљавану „Тајну вечеру“, па летеће луде и чудовишне животиње. Поред „икона наиве“ слика је сцене из свакодневног живота, старе градове и људе у зачинајним костимима, рибара и борбе бикова.

Тивадар Кошут излагао је у многим градовима наше земље. Његове слике гледала је публика са четири континента: Чикага и Вашингтона у Америци, Томија у Азији Сиднеја у делекој Аустралији, Париза и другим европским метрополама.

Кошут је у Будви изложио тридесетак платна. Поменућемо само нека његова остварења – поред већ поменуте „Тајне вечере“, „Нојеву барку“, „Улаџак у Јерусалим“, па „Циганско весеље“, „Циркус“, „Свадбу“ и неколико мотива из Дубровника, што све говори о ширини умјетниковог интересовања.

Овом изложбом Кошут нам се представио на најбољи начин – сугестивно и истинито, достижући завидан степен мајсторства. О његовом стваралаштву налазимо у „Енциклопедији наивне умјетности свijeta“, што је само по себи велико признање, приказ Ота Бихаљија Нерина у коме се, између остalog, истиче Кошутово осjeћање за ритам и боју.

М. ЛАЛИЋ

МЛАДИ И СПОРТ

ПОНОВЉЕНИ УСПЈЕСИ

М. Фабрис.

Од пионира најбољи је био Саша Радовић који је освојио прво место на 50 м краул, а треће место на 200 м краул и 100 м делфин. Мирослав Зец је био трећи на 100 и 200 м прсно.

На апсолутном првенству Црне Горе учествовао је само Душан Драговић и освојио друга место на 100 и 200 м прсно, што је његов највећи успех и највећи успех ове генерације наших пливача.

И тако се понавља стара прича: о пливачима мало ко и у самом клубу води рачуна, а они на саком такмичењу успјешно представљају свој клуб и општину. Средства која би омогућила нормалан рад пливача су заиста мала, али су изгледа велика за оне који много већа средства дају за далеко мање резултате.

В. М. С.

ИЗ „ЗЕТА ФИЛМА“

**ФИЛМОВИ ЗА
КАНАРСКА
ОСТРВА**

● Признање младом режисеру Владимиру Петровићу

СЕЛЕКЦИОНА комисија првог међународног фестивала кратког филма „Гран Канарија“, који ће се на Канарским острвима, у Шпанији, одржати од 25. септембра до 1. октобра и који има такмичарски карактер, упутила је позив буванској продуценту „Зета филм“, једином из наше земље за учешће. Позив је упућен за филмове „Срасти“, „Држите се држача“ и „Кућа“, које је режирао млади аутор Владимир Петровић из Рисна а за које је на овогодишњем Фестивалу кратког филма у Београду добио „Златну медаљу“ за режију, а „Зета филм“ продуцентску награду.

Руководилац филмске производње у „Зета филму“ Мато Јелушић каже да позив за учешће на фестивалу у Шпанији, у вријеме када је производња кратког филма искључиво због недостатка финансијских средстава у Југославији у стагнацији, представља посебно признање буванској продуценту. То би требало, сматра он, да буде допринос и подстицај друштвеним субјектима у Црној Гори да убудуће свесрдије подржавају производњу кратког филма, посебно када су у питању млади ствараоци.

Д. Н.

МИТАР А. МИТРОВИЋ

АФОРИЗМИ

● КОЛА ЗА СПАВАЊЕ НЕЋЕ КАСНИТИ. ПУТНИКЕ СМО НА ВРЕМЕ ПРОБУДИЛИ.

● НЕ ПОТУРАЈТЕ У СВАКО ГНЕЗДО АВНОЈЕВСКО ЈАЈЕ – НИСТЕ КУКАВИЦА.

● ЖИВЕЛИ СМО У СЛОЗИ, А ОНДА ЈЕ И СРБИЈА ЗАТРАЖИЛА ДА БУДЕ РЕПУБЛИКА...

● ДА ЛИ ЈЕ ОТИМАЧИНА ПРИВИЛЕГИЈА САМО ДРУГОВА КОЈИ СУ НА ПОЛОЖАЈУ?

● СИВ ЋЕ ПАСТИ НА ХЛЕБУ!

● ТОЛИКО СТЕ НАМ ПОМОГЛИ, ДА НАС БОЛИ ГЛАВА ОД ВАШЕ ПОМОЋИ.

● КАД НАС У ПОЛИТИЦИ НЕШТО ЗАСВРБИ, ОДМАХ ПОМИЊЕМО ЈАЈЦЕ.

● НАЈСТАРИЈИ ЗАНАТ СЕ УЧИ НА УЛИЦИ, А ПОЛАЖЕ У КРЕВЕТУ.

● ВЕРУЈЕТЕ ЛИ СВОЈИМ ОЧИМА, ИЛИ СТЕ ТО ЗАИСТА ВИДЕЛИ.

● ПРИПРЕМИТЕ РАЖАЊ: ЗЕЦ БЕЖИ ИЗ ШУМЕ.

● НОВИМ АМАНДМАНИМА ПРЕДВИДЕЋЕМО И КРĀВУ СА ОСАМ СИСА.

● ТЕМЕЉИ ЗЕМЉЕ СЕ ДРМАЈУ – ЗБОГ КРОВА НАД ГЛАВОМ.

● ИШЛИ СМО БЕЗ КОМПАСА, ПА СМО ЗАЛУТАЛИ – У СОЦИЈАЛИЗАМ.

● КУПЉЕНУ ЗЕМЉУ ЛАКО ЈЕ ОБРАЂИВАТИ.

● СЛЕПО ЦРЕВО НИКАКО ДА ПРОГЛЕДА.

**ИСКУШАВАЊЕ
ЋАВОЛА**

НАКОН премијерног извођења на Пулском фестивалу, најновији филм режисера Живка Николића у производњи „Зета филм“ под називом „Искушавање ћавола“, биће приказан и љубитељима филмске умјетности у Будви – првог и другог септембра. По оцјенама критичара и публике, ријеч је о једном од најкали-тетнијих филмова овогодишње филмске продукције. Овај филм је, иначе, добитник највеће награде за сценарија на фестивалу у Врњачкој Бањи и Златне арене за сценографију на фестивалу у Пули.

П. Р.

ГОЛУБ ЛАЗАРЕВИЋ

ПОЛУТАН

У МОМ селу живи човек који, годинама, не зна сигурно да ли је сељак или варошанин. Како би и могао да зна када је, једном ногом тамо, а другом – овамо! Тешко је живети на једној нози. Хоћу рећи, левом ногом бити у фабрици, а десном на њиви. И, тако, разазлет између индустријске и пољопривредне производње, човек на једној нози решава коме ли се приволети царству? Навале тешкоће пољопривредне производње, а он се мучи да опстане на левој нози крај своје машине!

Док је крај машине, брине – да ли ће му се, данас, отелит крава? Када је, на једној нози, досакутао до куће, док подмирује краву, размишља шта ли су решили на синдикалном састанку са којег је, из разумљивих разлога, побегао?

Од свих веза које га везују за град најважнија му је – саобраћајна. Јер, морамо признати, није лако путовати између села и града на једној нози.

И, годинама, тако. У граду он болује за селом, а када је у селу – болује за градом. Али је најбољи, чак тражи лекарско боловање, када дође време копања, жетве, бербе смокава и маслина. Или, када су у селу вашари, славе, преславе и сличне светковине. Тада коло води на обе ноге и, нимало, му не смета шта му је једна нога у опанку, а друга у ципели!

(Откупна награда на конкурсу за хумореску).

НАГРАДА „ОКТОИХ“

ПРЕДЛОЗИ ДО 4. ОКТОБРА

ОДБОР за додјељивање Републичке награде „Октоих“ утврдио је поступак за подношење предлога за додјељивање ове награде просветним радницима и радним организацијама из образовно-васпитните дјелатности.

Републичка награда „Октоих“ додјељује се као посебно друштвено признање за постигнуте резултате од изузетне вриједности у раду на формирању и оспособљавању младих генерација и њиховом васпитању и образовању. Награда се додјељује појединцима, групама просветних радника и организацијама удржаног рада у области предшколског, основног, специјалног, усмјerenog образовања и васпитања, домовима ученика и студената који раде на непосредном извођењу и организовању наставе.

Награда се додјељује просветним радницима за трајније постизање изузетних резултата и допринос у васпитно-образовној пракси, стручно-теоријском раду у области образовања и васпитања, организовану раду у организацији удржаног рада у области образовања и васпитања и појединим наставним облицима, научно-истраживачком раду у области образовања и васпитања, и унапређењу образовно-васпитног система уопште.

Организацијама удржаног рада у области образовања и васпитања награда се додјељује за трајније постизање изузетних резултата у обављању образовно-васпитне дјелатности и остваривању основних друштвено-васпитних циљева, као и за увођење и успјешно развијање у школској пракси савремених наставно-образовних метода и средстава којима се рационалније и ефикасније остварују наставни задаци и

постижу већи образовно-васпитни резултати.

Приликом оцјењивања рада појединача који се предлажу за награду „Октоих“ нарочиту пажњу треба обратити на: савјесност, марљивост и одговорност на раду; изузетне резултате у васпитно-образовном раду; познавање и стваралачку примену научно-педагошких достигнућа у настави и савремених метода у организацији васпитно-образовног рада; резултате у васпитном раду са дејцем и омладином; допринос реформи образовања нарочито у смислу трансформација наставних облика и садржаја у складу са потребама удржаног рада; креативности и иновације у настави и школском раду уопште и активност на подстичању и усмjeravanju обдарених – талентованих ученика и студената; шири значај искуства са становишта унапређивања и усавршавања васпитно-образовног рада; сарадњу у стручној и другој штампи и допринос разјешању теоријских и практичких питања наставе и васпитања (да има објављене стручне и научне радове из обе области); успјешну сарадњу са ћачким родитељима и другим ваншколским факторима који су заинтересовани за остваривање циљева васпитања и образовања младе генерације; допринос у раду стручних, самоуправних и других органа у школи, запажен и цијенjen у колективу и допринос у развијању самоуправних социјалистичких односа у широј друштвеној заједници; афирмисање у радију организацији, мјесној заједници и општини; развијање ваннаставних активности ученика; активност у друштвено-политичком животу и радију организацији и друштвеној средини; допринос културно-просветној активности средине; и подстичање самоправљања међу ученицима.

У критеријумима за предлагanje васпитно-образовних институција пажња треба обратити на: трајније постизање изузетних резултата у остваривању циљева васпитања и образовања ученика, односно у обављању друштвених задатака; организација рада свих наставника и других радних људи, стручних и самоуправних органа школе на изу-

зетном нивоу ефикасности; постизање запажених резултата у реформи школе, нарочито у повећавању са удрженим радом у привреди и друштвеним дјелатностима и са друштвеним средом у циљини; прихватање и реализацију савремених захтјева у организацији наставе и укупног васпитног рада са ученицима; афирмацију савремених идеја на плану модернизације и усавршавања васпитно-образовне праксе у средини; овоезођивање неопходних услова за интензиван и организован рад на стручном, марксистичком, друштвено-економском и другом усавршавању наставника; рационалност у коришћењу друштвених средстава и активности у стварању услова за изузетнији васпитно-образовни рад; степен развијености са-моуправних социјалистичких односа у школи; усмјerenost школа на основно образовање одраслих и образовање уз рад; и уредност у вођењу, срећивању и чувању школске документације.

Рок за подношење предлога је 4. октобар, а Одбор препоручује заинтересованим предлагачима да предлажу што већи број кандидата

који се баве непосредним извођењем наставе, што је један од основних услова за добијање ове награде, да међу предложеним кандидатима буде и одговарајуји број просветних радника – жена и да се предлажу кандидати из што већег броја општина.

У једној години награда „Октоих“ може се додјелити највише тројици просветних радника и једној организацији у области образовања и васпитања, а Одбор за додјељивање награде сматра да је потребно да за награду предлажу не само организације које су директно везане за васпитање и образовање, већ и друге друштвено-политичке и друге организације и појединци.

Предлози за награду „Октоих“ шаљу се на адресу: Републички секретаријат за образовање, културу и физичку културу (за Одбор за додјељивање Републичке награде „Октоих“) Улица Вука Карапића број 3/IV 81.000 Титоград.

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (17)

УМИР БРАЈИЋА И ЊЕГУША

Припрема: Mr Marko Ђ. Ивановић

ПЕТАР МАРКОВ ПЕТРОВИЋ, митрополит и господар Црне Горе 1784–1830, познат је по успешном мирењу завађених братстава и племена и због тога га је народ прозвао Светим. Петар I је мирио и завађене **БРАЈИЋЕ И ЊЕГУШЕ**. Ова племена су се била завадила поради оптужбе **Марије**, кћерке **Вука Касћелана са Мирца**, да је отровала свога мужа **Марка Јовичића** и његову **Стијепу** са Брајића. На молбу и заклетву Владичину обије су завађене стране једна другој оправстиле и умириле се. Сетенцу је написао сам Владика у манастиру **Стањевићи** 1794. (6. јула), чува се у Четињском архиву, а овде је дајемо у транскрибованом облику (према др Ј. Миловићу): Писма и друга документа, грађа 1780–1820, Титоград 1987).

Очитује се с овим истинитим писмом, које има бити пред сваким судом и господаром вјеровано, а то да се зна како Вуко Касћелан с Мирца удао свју кћер, именом Марију, за Марком Јовичићем с Брајићима, која не хоћаше стояти за својим домаћином него бјежа у род толико путах. И за та узорак саставаше се главари от Његушах и Брајићах и чинише истој Јовичићи жени поћи к својему домаћину. А како речени Јовичић и његов брат стијепо умиријеше, тако се огласи да и Марија отрова. И то стаде не мало вријеме. Тако Брајићи вазда керничени Ка-

стелане и позивајући их на суд, а Касћелани, не познајући себе у ту кривицу, брањају се говорећи да криви нијесу. Изато, скупи Јовичић Брајиће и удишише у Коложун на праве Мирчане, плијен узеше и убише **Јова Никова** сина и **Пе-ра** **Вукова** унука и ранише **кћер** **Рада Јовова**. А Мирчани убише Ђура Андрина, сина **Мартиновића**, и ранише **Тома Перова** **Иванчевића**, пак на сврху бише у договор обије парте и суд међу собом ставише, то све баталише, простише, карничко, и дароваши, и у вјечено за-борављење оставише, а не остале међу оба именоване племена никакве мале ни велике за-јевице оли претеже ни от једнога начина нако зајам што је који кому руком зајмио то да се скужаје с миром и подмирује како је прилика и да от данас унапријед у мир и љубав живе. Ако ли би се наша и један Његуш да учини икакво зло Брајићу, или Брајић Његушу у име икакве ствари које су та дан биле на давију оли правду или на освету стоја-ле, то оному који би такву за-јевицу учинио да буде дуг нови и да има изнова сам отговарати. А у име прошастијех за-лах и штетах да се то зло или штета пребити не може. Тако по тому данашњему умиру да се један от другога не боји ни-ти узмиче него вољно и слободно да сваки може ходати куд који хоће, како од једне тако и од друге парте.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њихова крива није ништа, ми сви Брајићи хоћемо се заклети и мазију извадити да је она Јовичић отровала.“ И тако се погодити и умирити не moglo, него остале све племе Његушко и све племе браји-ко на рат да се бојем и злом-ерају.

И потом је вла (ди)ка **Петар Петровић** размишљајући њихову непогодбу и видевши да се хоће много зла и несрће међу речене два племена догоди-ти, који нигде не бјежу ратије, да се здравијем гласом ста-доше говори: „Ако се Касћелани закуну оли мазију изваде како сестра њих

ФУДБАЛ

СЛАБ СТАРТ БУДВЕ

МАДА су прије почетка првенства у Међукупубличкој лиги група југ, најављивали борбу за висок пласман (након што је екипа појачана неки су је убрајали и у главне фаворите за сам врх) фудбалери Будве су на старту разочарали своје присталице. Не толико играма, колико резултата. Од шест могућих у прва три кола Будвани су освојили свега један бод што је заиста изузетно мршав биланс.

У првом колу Будвани су поражени од екипе Радничког са 2:0 иако су у Горажду приказали допадљив фудбал. Но, што то вриједи када су нападачи били неспретни, а одбрана је два пута матирана. У првој утакмици пред својом публиком, опет – неуспех. Екипа Витеза се показала као чврст противник и Будвани су тек са бијеле тачке потврдили бод. Ново, гостовање и нови – неуспех. Овога пута Будва је играла против Неретве у Метковићу. Пошто је меч у регуларном току завршен нерешено (0:0) приступило се извођењу једанаестераца. Домаћини су се показали као бољи стријелци са бијеле тачке и припао им је бод (4:2). Колико су Будвани имали прилика, најбоље илуструју податак да је за играча утакмице проглашен голман домаће екипе Душко Миоч. Он је шутеве Ацића, Думнића, Милића, Костића и осталих успјешно заустављао и тако омогућио својој екипи да се бори за бод. На другој страни одбрана Будве је овога пута дјеловала сигурно, улива оптимизам пред наредне сусрете.

Нема сумње да је екипа Будве, што се играчким имена тиче, једна од најјачих у лиги. Све су то мањи искусни фудбалери (уз неколико младих који стајавају) који још увијек нису добро угини. Када се боље „упознају“ треба очекивати и боље резултате и наравно пласман. За сада је одмакао једино какањски Рудар који је освојио свих шест бодова, док остали нису тако недостижни.

С. Грегорић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Издавач Културно-информативни центар Будва. Директор ВЕЛИБОР ЗОЛАК. Уређује Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Адреса Редакције: „Приморске новине“ 85310 Будва. Телефон (086) 41-487, 41-194. Жијарачун 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампа НИО „Побједа“ ОУР „Графичка дјелатност“ Титоград. Претплата за годину дана 150.000 динара, за иностранство 30 USD. Рукописи се не враћају.

ПРВИ ПРОФЕСИОНАЛНИ БОКСЕРСКИ МЕЧ У БУДВИ

ПЕРУНОВИЋ КАО НЕКАД

● Он је убедљиво савладао првака Белгије и кандидата за титулу првака Европе и у финалу 1. септембра бориће се против Андреаса Прокса у Минхену

МИОДРАГ ПЕРУНОВИЋ је у стилу из својих најбољих дана, увече 26. јула у Будви на стадиону „Лутови“ демонстрирао „племениту вјештицу“.

Многи су се безразложно плашили, да ће старосна разлика (Перуновић 31, Утофд 22) бити кобна по нашег боксера. Преварили су се. Перуновић је био боли, вјештији, агресивнији, мудрији од свог снажног и тврдог, али недораслог противника.

По нашем мишљењу, свих осам рунди припао је интелигентнијем Перуновићу, а да је мало боље физички био припремљен па и да је рискантније боксовао, могао је меч да ријеши и у трећој рунди, када се Утофд послје једног снажног Перуновићевог десног крошеа нашао на поду. Утофд је тада лично на боксерску крушку.

У току цијelog меча, Перуновић је био мудрији и ништа није стављао на коцку. Одбоксовао је свих осам рунди, колико је предвиђено било, да траје овај меч, односно боксерски спектакл за титулу првака Европе. Меч је био полуфиналног карактера.

Гледалиште одушевљено

Ујутро на мјерену у хотелу „Авала“ и Перуновић и Утофд били су тешки по 73 килограма, а средња картегорија у професионалном боксусу, дозвољава тежину од 72,5 килограма. Међутим, менаџери, Микалеф (Перуновић) и Брахеман (Утофд) са судијама, Бранком Милосављевићем, Душком Секулићем, Рајком Цајићем и Јанезом Галеом су се договорили, да меч може да почне и са том тежином.

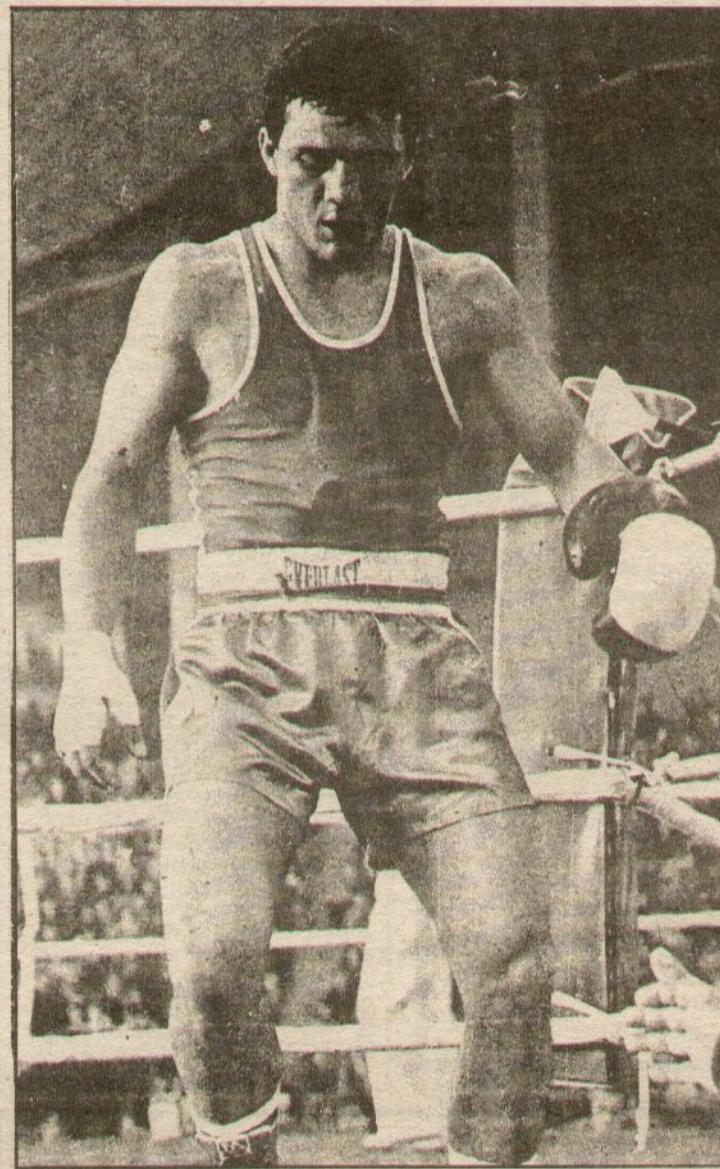
Утофд је по свему судећи прије пет дана дошао у Будву са нешто више килограма, па му је и било теже да доведе своју тежину у прописе професионалног бокса.

Када је Перуновић на будванском рингу, дочекан је од 4.000 гледалаца овацијама, Мijo... Мijo...

Микалеф, менаџер Перуновића, пред почетак савјетовао је свом пулenu, да се у прве три рунде чува од јаког десног крошеа Утофда. Међутим, Утофд је био у ситуацији да се стално брани, да сагиње главу, јер је Перуновић стално био преудзимљији, агресивнији, а своју боксерску префињеност демонстрирао је на најљепши начин. Конtre Перуновића су стално прецизно погађале Утофда.

Утофд на поду

Послије фуриозних напада Перуновића у првој и другој рунди, средином треће рунде, послије једног одмјереног и

прецизног десног крошеа. Утофд се нашао на поду, судија Милосављевић је био приморан да броји белгијском шампионију.

У четвртој рунди, белгијски шампион се враћа у „зачарани“ четвртоуга опорављен. Једна контра Утофда Перуновића је само опоменула, да треба да се клони противникове деснице.

Пета рунда није донијела предност ни једном ни другом боксеру. У шестој рунди Перуновић поново атакује као осица „Шамара“ Утофда. Доводи га у немогућу ситуацију.

Бјеровали смо, да Перуновић неће издржати до краја са нападима, али шампион. И у последње дводесет рунде се поигравао са

Утофдом.

На крају делиријум у гледалишту. Сви знају да је побиједио Перуновић и да ће већ 1. септембра у Минхену укрстити руковоице за Андреасом Проксом у борби за титулу првака Европе.

И судије су прегласиле Перуновића побједником. Овако су бодовале меч: Душко Секулић 80:71, Јанез Гале 80:71 и Рајко Цајић 80:74. Судије на овом мечу, који су пратиле новинари тридесетак редакција, а меч је преносила директно на првом програму југословенске Телевизије, биле су на висини задатка. Њихов посао олакшала су оба боксера, крајње коректна професионалница. Станко Паповић

РЕКЛИ СУ О МЕЧУ

Међу 4.000 гледалаца овог заиста изванредно организованог професионалног боксерског спектакла налазили су се, многа истакнута имена југословенског бокса, глумиша и други.

Драгомир Вујковић, вицешампион свијета:

– Вече у Будви је било заиста дивно. Уљениша га је Перуновић. Он ме је одушењио, као и много пута раније. Желим да се попиша на побједничко постоље у Минхену.

Петар Божовић, глумац:

– Поново је Мijo био пјесник у рингу, као и у животу. Бићу поред њега и у Минхену.

Слободан Качар, српски професионални шампион:

– Изванредна организација. Послије овог меча сигуран сам, да ће се публика вратити поред ринга. Сусрет је био динамичан и врло атрактиван. Перуновић је боксовао као у најбољим данима. Ако овако буде боксовао у Минхену, онда ће сигурно бити шампион Европе. Држим му палчеве.

Веселин Жижин, бивши шампион Југославије:

– Безгранично сам радостан због побједе мого пријатеља Перуновића.

Борба Ђорђевић – Чорба, естрадни умјетник:

– Мој Mijo ме је и овог пута одушењио. Хвали му. Зато сам и дошао у Будву, јер сам знао да ће побиједити.

Бранко Милосављевић, рингови судија:

– Меч је био солидан, коректан од стране и Перуновића и Утофда. Перуновић је одлично тактички боксовао. Вјерујем да ће 1. септембра побиједити Прокс. Једноставно Перуновић ће га надмудрити.

ТУРНИР У ОДБОЦИ

ДОЛАЗЕ И „ПЛАВИ“

Од 5. до 9. септембра у Будви ће се по осми пут одржати традиционални међународни турнир „Дани одбојке Будва '89“. На турниру ће овог пута учествовати репрезентација Југославије, екипе „Првена звезда“, Партизан, Колубара, домаћин Авале и Интер из Братиславе, члан Прве националне лиге. Домаћини с пописом истичу да су посебно почаствовани тиме што је позив за учешће на турниру прихватала и наша мушка репрезентација која се припрема за предстојеће Европско првенство у Шведској. Интересантно је да је покровитељ наших најбољих изабраника ХТО „Монтенегротурист“. Генерални покровитељ овог турнира је Скупштина општине Будва, а главни спонзори ОУР „Будва“ и „Јутогурс“ (филијала Будва). Организатори турнира су Радна јединица „Бечићка плажа“ и Одбојка шкоклуб „Аvala“.

Турнир ће се играти по систему „свако са сваким“ у три добијена сета и то на теренима хотелског комплекса „Бечићка плажа“ с тим што ће сваког дана први сусрет починјати у 17. сати. Свечано отварање ће се одвавати 5. септембра у 19. часова.

Утакмице ће судити Продановић, Николић, Илић, (један, – за сада непознати судија из Чехословачке) као и још двојица домаћих арбитара.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ПЕТРОВАЦ НИJE УСПИО

ЕКИПА Петровца није успјела у квалификацијама за попуну Црногорске фудбалске лиге. Послије одлуке о проширењу лиге,

Петровчани, који су у првенству Јужне регије освојили друго место, изненада су добили шансу да се нађу у вишем рангу. Противник им је била екипа

Кома из Титограда, а мајсторица се играла на неутралном терену у Никшићу. Петровчани су претрпјели тежак пораз (8:1) и КМ се нашао у Црногорској лиги. То је чудно са само за оне који нису пратили почетак такмичења у

Црногорској лиги, где се послије двије узастопне побједе Ком нашао на првом мјесту са четири освојена бода и без примљеног гола.

То је и нека утјеха Петровчанима, којима остаје да шансу потраже у овогодишњем првенству у Јужној регији.

Г.

НА КРАЈУ ФЕСТИВАЛА „ГРАД ТЕАТАР”

ПРЕМИЈЕРА ЗА ПАМЋЕЊЕ

- Изведена 173 програма у којима је учествовало преко 1000 умјетника, од тога 120 из 13 земаља свијета
- На крају балетска група „Доналд Бирд“ из Њујорка

ДВАДЕСЕТПЕТОГ августа око поноћи дугим аплаузом публика је испраћала са сцене на Цитадели балетску групу „Доналд Бирд“ из Њујорка. Био је то крај овољеташњег фестивала „Град театар“, који је трајао 52 дана.

Њујорчани су извели три кореографије, „Кидање“, „Љубав“ и „Игрју у вријеме болести“ у доста отежаним условима, јер је подлога сцене била орошена од велике влажности ваздуха. Цитадела се као што се зна, налази уз само море.

Било је и клизања, падања, али пожртвованост балерина и балетана била је јача од опасности са којом су били сучени.

На крају дуг аплауз препуног гледалишта поздравио је Њујорчане, који су ексклузивно наступили на фестивалу у Будви, јер их је већ сјутрандан очекивало балетско вече у Бечу, одакле се враћају за Њујорк.

Од 1. јула до 22. августа на фестивалу „Град театар“ изведено је 173 програма, готово колико и пропшлог лета, од тога 22 позоришне представе, затим 23 представе уличног театра, 12 концерата класичне музике на МОцарт

фесту, четири балетске представе, шест рок концерата, 18 концепта пеза на цез фестивалу, разне клупе наступиле су шест пута, одржана је једна трибина, а на Тргу пјесника (који још ради) биће укупно 60 пјесничких вечери на којима ће се појавити око 100 пјесника и поетеса из наше земље и свијета.

„Град театар“ није одржаван само у Будви. У Петровцу на мору изведено је 15 програма, у Титограду два и Котору један.

Занимљиво је да је у оквиру овог фестивала организован и професионални бокс меч Перуновић-Утофт (Белгија).

Шест позоришних премијера

Овог лета мало који фестивал у Југославији може да се похвали, да је имао шест позоришних премијера.

Изведене су: „Мједеја“ у режији Вита Тауфера на плажи Јаз, „Јеђупка“, Рахима Бурхана на плажи Могрен, „У Бога ми вјерјемо“, Мишкa Тукића, „Франкештајн учи танго“, Синише Милетића, „Сан Косовске ноћи“, Петра Божовића и „Кањош Ма-

цедоновић“, Виде Огњеновић који је уједно био и круна овољеташњег фестивала у Будви.

Из иностранства на фестивалу су изведене позоришне представе: Исус Назаренац, у режији Сандра Мревлишвилија, театра „Метехи“ из Тбилисија у Совјетском савезу и „Магбет“, адаптација Шекспировог текста, која говори о савременом енглеском друштву, а у извођењу театра „Волкано“ из Свонсија (Велика Британија).

Посјета представа била је изнад очекивања. На појединим било је и „прекобројне“ публике, што је још више дало драж фестивалу. Процењује се, да је све представе и концерте пратило око 60.000 гледалаца.

Цио посао око организације фестивала завршила је екипа младих и способних из Будве, запослених у Културно-информативном центру, готово без грешке, иако је Будча, овог љета била пребукирана, али сваком од преко 1.000 умјетника се нашао одговарајући смјештај.

Општи утисак је, да је у Будви један сложен посао завршен веома успјешно.

Замјерке фестивалу, прије угоститељским радницима из оближњих хотела и ресторана слизао је звук народне и забавне музике, који је реметио извођење програма на фестивалу. Зато су све представе биле помјерене са почетком у по-

ноћ, да би „утекле“ од тих парајућих тонова, бар до један час послије поноћи, и да би публика и глумци дочекали крај представа у врху.

Такмичење са другима

Будва се упустила у утакмицу са другим фестивалским градовима на Јадрану прије три лета. И по свemu судећи, будвански фестивал и даље стоји у врху.

„Град театар“ и овољето је у предности, јер је прихватио млађу генерацију редитеља, као што су

Бранко Брезовац, Вито Тауфер, Бранислав Мићиновић, Славко Салетовић, а уз њих је ту била и Вида Огњеновић. Сви они су обиљежили овогодишњи фестивал у Будви. Посебно треба истaćи, да је „Град театар“ имао

сопствену продукцију: „Медеју“, Вита Тауфера, „Јеђупку“, Рахима Бурхана, „Франкештајн учи танго“, Синише Милетића, „У Бога ми вјерјемо“, Мишкa Тукића и „Кањош Мацедоновића“.

Виде Огњеновић, представу која је била централни догађај на овољеташњем фестивалу, коју су публика и критика са пуно лијепих ријечи прихватили,

вели Светозар Радуловић, члан Савјета фестивала и човјек који није пропустио да види ни једну представу или догађај на фестивалу.

С. Паповић

GRAD
TheATRE
CITY
BUDVA

ПРОМОЦИЈЕ

„МЕЂУНАРОДНО ПИСМО“

Послије Матије Бећковића на Тргу пјесника учествовали су Марин Сореску (Румунија), Вјечеслав Купријанов (СССР), Иван Баштегорац, Радомир Андрић, Света Лукић, Ружица Орешковић, Ричард Берис (Енглеска)... а 19. августа одржана је промоција „Међународног писма“ које ће излазити у оквиру часописа „Књижевност“ у Београду. Први број ће се појавити 1. септембра.

Часопис уређује група познатих писаца и интелектуалаца из цијеле Европе, а најаслужнији је за његово покретање Александар Лим из Француске. Упоредо са часописом основан је и клуб „Летр интернационал“ на чијем је челу Едгар Морен из Париза, рекао је оном приликом Вук Крњевић, уредник „Летр интернационал“ за Југославију.

Часопис истовремено излази у Берлину, Паризу, Риму и Београду.

О часопису су говорили и Ерих Кош, Света Лукић и Радомир Уљаревић, који имају у своје прилоге у њему, који значи велики искорак у културну Европу за југословенске умјетнике и интелектуалце.

Публика на Тргу пјесника није била само пук ступалац, већ је одмах разградила двадесетак огледних примјерака, овог по свemu судећи занимљивог часописа.

С. П.

СУСРЕТ С ГОРАНОМ МАТОВИЋЕМ

БОРХЕСУ С ЉУБАВЉУ

ПОНОВЉЕНА прошло годишња представа „Алеф“ за коју је сценаријо по мотивима дјела познатог аргентинског ствараоца Хорхе Луиса Борхеса урадио Горан Матовић, а њено сценско извођење поставио млади и признати позоришни авангардиста Бранко Брезовац у овогодишњем програму „Града театара“ имала је посебно значење и место.

Представа „Алеф“ је, наиме, изведена на 90-годишњицу рођења овог ствараоца светског гласа, и на 40. годишњицу настанка истоимене проповјетке по којој је насловољена, а у којој је Горан Матовић на особен начин сублимирао мисао Борхеса о постојању и нестајању и, посебно, пролазности човјека као најузвишеног светилишта. Догодило се да се представа изведе и на 60-годишњицу смрти мистериозне Бетатриз Витербо, чудесне жене која у одређеним фатум и на одређено место позива Борхеса...!

Представа-колаж „Алеф“ изведена је на тргу испред цркве св. Тројице, св. Саве и св. Мареје ин Пунта у старој Будви, а њен завршни дио у унutrašnjosti ове последње чиме су и глумци и гледалиште доведени у својеврсну позоришну екстазу...

Амбијент који је Бранко Брезовац и глумица Горану Матовић, Нику Горшичу и Синиши Милетићу, и групи балерина које су у представу

унијеле особену симболику, управо је био борхевски. Представа је за одабрани састав позоришних сладокусаца била својеврсна прилика да се тај умни и загонетни, и надсве интригантни Борхес снажно доживи и, посебно, схвати и разумије.

Како поштоваоца и заљубљеника и надасве страстног тумача Борхесовог дјела, који иначе представу „Алеф“, у њеном највећем дијелу сам носи на леђима, Горана Матовића смо питали да нам каже како је простор старе Будве одговарао за извођење и представљање Борхеса-као поете и мислиоца?

—И ту постоји чудесна подударност, па амбијент између цркве, који нам је понуђен за извођење „Алефа“, дјелује као да је управо изграђен по мјери Борхеса. А и Борхес ствара као да је рођен онда, и као да се читав његов свијет измишљања и маште гради и разграђује на простору, на којем је „Алеф“ изграђен.

У једном сам тексту, каже Горан Матовић, под насловом „Будва и Борхес замислио ситуацију у којој Он Разговара са Градом, па вели: -Дубоки град што изједначује душе, отвара се попут смрти, попут сна...“

О Борхесовој мисли Горан Матовић каже:

—Борхес је у једном мисаоном фокусу сабрао искуство свијета, он у љубави са повијешћу на чудесан начин дефинише смрт и будућност. Борхес се бави глобалним ме-

Овогодишње поновљено извођење драмске фестивалске продукције „Алеф“ пало је на 90-годишњицу рођења знаменитог аргентинског литељског гласа Хорхе Луиса Борхеса.

тафорама, као што су —очигледно, лавиринт и сфинкс и кроз њих рефлектира, божански прецизно, свој интелектуални свијет-сна и јаве.

Борхес је пирамида из које се циједи мудрост свијета. Сретан сам с тога што су производи представе „Алеф“ имали слуха да чују и осјете моћни Борхесов шапат, у коме новокомпоноване пјесме и

ногометни идоли, у буци сво-га дјеловања, представљају националне хероје.

И, зато је ангажман око Борхеса потребнији него ikada прије. Едину мудрост, неки узвишили мир и моћни шапат божа мудрости Борхеса, може нам једино даровати љубав, подвлачи „борхесовац“ Горан Матовић.

Драгослав Новаковић

Сцена из „Алефа“

БУДВАНСКИ ФЕСТИВАЛ ДОБИО ЗАШТИТНИ ЗНАК

НОВО ЧИТАЊЕ
ЉУБИШЕ**КАЊОШ
КАО
ЕРА**

ФЕСТИВАЛИ се памте по врхунским остварењима. „Град театар”, остаће ове године упамћен, због представе „Кањош Мацедоновић” у режији Виде Огњеновић. Кањош се вратио послиje пет вјекова међу своје Паштровиће, далеке потомке. Довела га је 28. јула списатељица и редитељка Вида Огњеновић, уз помоћ елитне

примат у љетњим културним дододиштвима на југословенском дијелу Јадрана. За протекли мјесец дана на трговима и пјацетама, од пољедица земљотреса обновљеног Старог града, одвијао се свакодневно по неки програм од музичких, преко литературних и драмских до ликовних. Древним зидинама удахнути је тако нови живот, а домаћи

представе изведена су на отвореном простору, онако како је и замислила Вида Огњеновић. Киша је почела да падајући при крају првог чина, одиграног у амбијенту порте древног манастира Прасквица из 1050. године.

Послиje 23 часа, по mrkloj ноћи и киши, кроз милочерску шуму, публика је осветљавајући пут бакљама, заправо ак-

краљичној плажи. Остаће у аналима фестивала записано изузетно покртвоње глумаца који су са заносом побиједили невријеме, играјући готово под немогућим условима. Дигли су на један заиста неубичајан начин достојанство професије којом се баве и у „ратним условима”, све вриједне држали „до костију” покисле гледаоце уз себе. Највеће бреме лијепе и тешке представе изнијели су Жарко Лаушевић, Предраг Тасовац, Марко Бањовић, Петар Божовић, Александра Николић, Вука Донђеровић, Желька Цвијетин-Гортински, Весна Трифанић...

На крају у амбијенту Пизане која је доћарала Венецију, негде око три часа изјутра, покисла публика испратила је, упорну екипу Виде Огњеновић у којој су се налазили kostimograf Љиљана Драговић, композитор Ивана Стефановић, сценограф Миодраг Табачки, драматург Божо Копривић.

Међу стрпљивим гледаоцима остали су до јутра Бранко Костић, предсједник Предсједништва СР Црне Горе, Драган Радовић, предсједник скupštine СР Црне Горе, Момир Булатовић, предсједник Предсједништва ЦК СК Црне Горе, Милојко Ђукановић, секретар Предсједништва ЦК СК Црне Горе, Светозар Марковић, члан Предсједништва ЦК СК Црне Горе и један од утемељивача фестивала „Град театар”, затим представници цркве са владиком Никанором на челу, прослављени филмски редитељ Емир Кустурица и многи други југословенски ствараоци...

Очито се исплатило „страдање“ за умјетност. У сваком случају, било је напорно, али ће се много дуже памтити. Уз помоћ „више сile“ у нашој средини 28. јула између 22 часова и 29. јула до 3 сата ујутро догађао се totalni teatar. Публика је неубичајено дуго поздрављала глумце, а глумци публику. Поред ове премијере, изведен су још пет представа „Кањош Мацедоновић“. Сви који су је видјели, рекли су: заиста вриједи.

Станко Паповић

Новак Килибарда, Кањош се до сада углавном тумачио као јунак без мане и страха, као заточеник чојства и јунаштва, као слободар монтењерац. Вида Огњеногић је, међутим, у Кањошу, главном јунаку најбоље приповјетке „Његоша у прози“, потражила претходника Ере, Ђоса, Давида Штрпца. Потражила је мудрог снажаљивца, више него обилићевског заточника. И успјела. Прошла је свој Љубишино дјело, узела народну ријеч, хумор, мудрост историју па је тако настao текст о прошlosti, али и о савremenosti. Слиједила је Љубишу, али га није препричавала, није драматизовала радњу према „приповјести паштровској из петнаестог вјека“. И тако највећи приповједач из Црне Горе није ништа изгубио, а публика је добила.

Наравно не треба изгубити из вида да је инвентивну режију изванредно сlijedila одабрана глумачка екипа, нарочито Жарко Лаушевић који је у потпуности схватио шта редитељ хоће и маестралном игром одушевио све који воле, цijene и разумију „даске које живот значе“. Стога ће то бити представа која ће дуго живjeti, радо се гледати и-препричавати.

С. Грегоровић ■

Киша није омела представу

екипе београдског и југословенског глумишта. Њихова представа по киши, испраћена је дуготрајним овацијама. Убудуће представа ће бити заштитни знак фестивала „Град театар“. Играће се сваке године, јер повезује локални колорит и приједности са унiverzalnim и умјетничким дилемама, порукама и вриједностима.

„Кањош Мацедоновић“ је био кулминацијона тачка трећег по реду будванског фестивала који оставља иза себе нека почетничка храмања и слабости и полако преузима

истрани туристи, који су до посљедњег лежаја испунили нашу ривијеру, добили су, поједи сунца и мора и културно-умјетничке садржаје без којих се више не може замислити савремени туризам.

Са бакљама кроз мрклу и кишну моћ

Двадесетсмог јула се догодило оно чега су се глумци и публика највише плашили. Читавог дана небо над Јадраном било је прекривено густим облакима. Киша, ипак није зауставила премијеру „Кањоша“. Сва три дијела

тивно учествовала у представи као паштровски народ који иде на зборовање што ће се одржати на Дробном пијеску (њега је замислила Мала краљица плаџа). Било је клизање и падања по мокрој и стрмној шумској стази, али нико није одустана од даљег учествовања у спектаклу. То се на крају исплатило. Жеља за истинским умјетничким доживљајем побиједила је-небо.

Овације на крају

Пљусак је пратио и читав други чин. Киша је бесомучно падала, али публика и глумци су били до једног ту на Малој

ПЕТ МИНУТА НАКОН ПРЕМИЈЕРЕ

БИШЕ ОД ОЧЕКИВАЊА

● **Далибор Форетић**, позоришки критичар. – „Ја мислим да представа има шансу да постане један врло лијеп спектакл јер је драма добро написана са неким мањим драматуршким ситницима. Мислим да је ова премијерна представа мало хендикепирана жељом да се буде аутентичан. Ја мислим да се комплетна представа могла смислити у просторима Будве како би добила једну јединственију радињу те да би била много лакша за праћење. Ипак, изведба је одлична, поготово други чин и у драматуршком и у глумачком погледу.“

● **Бранко-Дики Кајанегра**, директор „Монтенегроекспреса“.

– Представа ми се свидела, али је врло тешко да нам неки суд јер, ја сам ипак за све ово емотивно везан. Било ми је веома лијепо вечeras иако је трајало дуго, иако је падала киша. Заиста лијепа представа.“

● **Мирко Жарин**, новинар „Јединства“ из Приштине.

– Више него што сам очекивао. Један заиста занимљив и изванредан посао. Текст ме је од првог тренутка потпуно у једном зачудном смислу обузeo и обухватио и мислим да је то један од главних сегмената што је ова представа имала заиста сјајну комуникацију без обзира на временске услове. Мислим да је то један пројекат који на неки начин демистификује нешто из наше историје, а на други начин надграђује нашу стварност која је очито изгубила све документе. Један рад до дигнитета од мере и од талента свих учесника.

● **Слободан Јоковић**, новинар „Осице“: „Мислим да је „Град театар“ – Будва коначно добио свој заштитни знак што се тиче позоришта. „Кањош Мацедоновић“ је представа која је требала овом граду још од првог дана, али је можда добро што се сачекало да сазру прави услови и мислим да је одиграна права представа.

Вида Огњеногић је урадила много, на неким осавремењавањима, али Љубиша је остао паштровски писац. Љубиша је остао у овом миљеу и Љубиша је вечерас, испод зидина старе Будве много дружичије зазвучao него када га читамо или да смо ово гледали на некој другој сцени. Било бы штета да ова представа по мени захвата, било где друго осим у Будви, јер ће изгубити онда свој знак, неће моћи да се препозна и неће бити оно што је у овом амбијенту. У овим условима под којим је вечерас представа избедена, јунаци су не само глумци, него и глумци.“

● **Миомир Мугоша** – љекар. – „Једно ново али право освјежење. Освјежење и поред кишке која је цијело вриједе падала. Овој екипи треба заиста одати јасно признање, а може се то рећи и за публику. Необичан сценариј, али препознатљив за ову представу, амбијент нестваран, поготово онај у предворју манастира „Прасквица“. Једном ријечју, представа је апсолутно оправдала очекивања.“

● **Петар Крал**, глумац, један од главних protagonista у представи:

– Кањош се једноставно десио. Ја сам тај текст на почетку прочитao у једном даху. Било је задовољство играти у „Кањошу“ и изговарати неке од тих комбинација речи. Ово на премијери и овакву премијеру, до сада нико од нас није доживио иако нас има са завидним глумачким стажом. Овакав инат или спој између публике и нас који смо били на сцену и жељу да се то и на томе до краја истраје били су невероватни. И сад, и ми у публика не само да смо иstraživali, него смо и поносни и схватили смо то чини ми се као некакву малу победу, победу наравно уметности.

Забиљежио: **П. ПАВИЋЕВИЋ**

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ: ВИДА ОГЊЕНОВИЋ, аутор драме „Кањош Мацедоновић“

БАЈКА О МУДРОСТИ

ВИДА ОГЊЕНОВИЋ је највише „крива“ што се ове године у Будви десио „Кањош“. Она је и аутор текста и редитељ ове представе која је постала заштитни знак фестивала „Град театар“.

● Интересантно је рећи како је настао „Кањош“ и поред тога што знамо да сте ту дивну драму написали по мотивима Стефана Митрове Љубишице?

— Управа „Града театра“ и уметнички савет, наговарали су ме да приступим том послу. Познавајући добро приповијетку „Кањош Мацедоновић“, ја сам се устезала због тога што сам знала да та приповијетка није податна драматизација. Ипак, на крају сам пристала знајући да „Град театар“ постаје један значајан фестивал и лично сам имала пуно симпатија за то што се овде догађа. Када сам приступила драматизацији приповијетке, уверила сам се у оно што сам знала. Уверила сам се да та приповетка није лака за преношење у медиј драме. Због тога сам решила да не изневерим своје наручнице и одлучила да направим оригиналну драму по Јубишиним мотивима. Прочитала сам целокупно дело тога дивног писца, узорног може се рећи, грађу о Будви и Пајковићима. Пуно су ми у свему томе помогле књиге Мира Лукетића, поготово Статут Будве и многи други записи о том времену. На крају сам приступила писању решивши да то прво не треба да буде историјска драма, друго, да не треба да буде драматизација и треће, да то треба да буде драмска бајка о Кањошу, о мудрости и интелигенцији.

● Чини ми се да за разлику од Јубишице, код вас рекао бих у сваком чину има лирских момената, љубавних сцена, лијепих и тананих?

— Тако је. Одгонетајући „Кањоша“, ја сам видјела да га је Јубишица дао са једне стране, очигледно по мотивима легенде коју је он слушао од својих сутрађана. Ја сам хтела и да истражим Кањоша с друге

стране, односно да истражим и видим његове људске особине, да видим његове слабости, његову пасију, склоност ка меланхолији којој су људи овога поднебља склони и да на крају видим његову лирску упорност и настојање да побеђи све, чак и храброст и смрт.

● Посебну вриједност у представи представља језик којег сте чини се довели до перфекције?

— Управо о томе су ме много питали. Ја вам стога морам одати једну малу тајну. Језик је моја слабост. Ја сам несујени и недоречени филолог. Ја и дан данас у слободном времену читам речнике. Надасве, ја имам огромну жељу ка проучавању и одгонетању нашег језика. Управо Јубишин начин писања и Јубишина лексика у томе су необично плодатне. Та ми је лексика служила као позајмите и као инспирација. Ја сам схватила да је он употребљавају у народу по звuku и по некој врсти звука, и привлачности. То је мени био путоказ и ја сам покушала, нарочито неке придевске облике да изведем на ономатопејској основи. Међутим, оног тренутка када то више није могло да се дешава са Јубишим језиком, ја сам се окренула неком свом начину изражавања и свом виђењу тога и онда сам тражила речи које познајем.

● Шта се ипак из представе може изући као њен мото?

— „Моја драма говори о сукобу начела маште и начела игре са принципом политичке користи. Наравно, тај сукоб није од јуче, а није му лако ни назрети крај.“

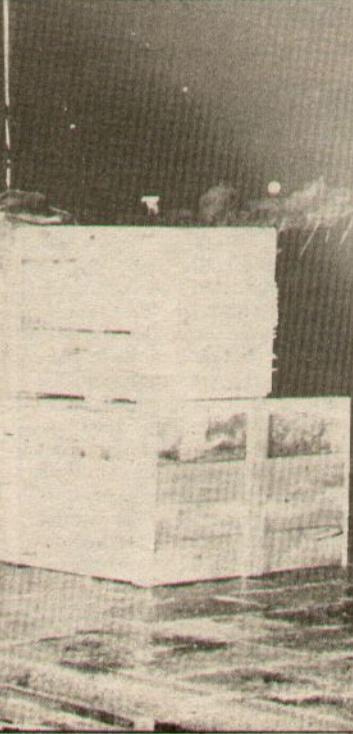
● Овогодишња представа ће се дugo памтити. Али, шта ће се након Будве депешавати са „Кањошем“?

— „Не знам. Зависи то од управе фестивала „Град театар“. Знам да постоји велико интересовање у Београду за овом представом. Нијесам међутим, сигурана да имамо погодне локације у Београду. Мислим да ова представа,

оваква каква је не би требало да се игра у затвореном простору, а такође сматрам да ће њен живот у „Граду театру“ бити и дужи од предвиђенога. Волела бих да тако буде. Моја екипа је на то спремна. Она се саживела са фестивалом, са градом Будвом, нарочито сада када их је публика тако топло примила, када су постали завереници свега што се овде дешава, тако да смо ми просто постали Будвани, и стога, ево нас.“

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

„ИСУС НАЗАРЕНАЦ“

ПОСЛИЈЕ представе „Санкосовске ноћи“, коју је режирао и урадио драматизацију, глумац Петар Божовић, на простору између три цркве у Старом граду, Свете Тројице (1804), Свете Марије из Пунте (840) и Светог Саве Освећеног из 13. вијека, гостовао је театар „Метехи“ из Тбилисија са „Исусом Назаренцом“ у режији Сандра Мревлишвилија.

Иако је језичка баријера била непремостива за публику (представа је играна на грузијском, односно џурђијанској језику) она је цио ансамбл од 26 глумаца изванредно прихватила и на крају наградила аплаузом.

Редитељ Мревлишвили је на сцени дочарао класичну причу о Исусу из Назарета, та које је од његовог рођења до разапињања на крст. Цијела прича је лазирана на грузијском Новом завјету из 10. вијека.

У овој представи изванредно је кореспондирала музика Гомара Сикарулиндзеа и kostimi Maxailla Charcavazzea.

— Веома сам задовољан гостовањем у Будви. Надам се да ћемо имати прилике да видимо и неку југословенску представу у Тбилисију, рекао нам је Мревлишвили, по завршетку представе.

С. П.

ИСТИЧЕМО

ТО ЈЕ ОРИГИНАЛ

● Судећи по аплаузима, „Оригинал фалсификата“ одушевио, али и гануо публику. Драма опора, сирова, онаква, какав је био и живот послије ослобођења.

Цитадела, је 18. и 19. јула била тијесна да прими све one који су хтјели да виде представу „Звездара театра“ „Оригинал фалсификата“, београдског писца Радета Радовановића, у режији Славенка Салетовића.

Публика, током представе и на крају није штедјела дланове.

Прве ноћи ни киша није прекинула представу. Надахнуто су играли, прије свих, Бранислав Јеринић, као и Петар Божовић, Лазар Ристовски, Жарко Лаушевић, Јильјана Драгутиновић, Владан Гајовић и Славка Јеринић. Дакле, сви који су се појављивали на сцени.

Публици су се посебно допали дијалози Лаушевића (Стојана) – Ристовског (Павле) и Божовића (Павловић) – Јеринића (Вујић).

— То није фалсификат, то је стварно оригинал, каже аутор „Оригинала Фалсификата“, Раде Радовановић.

„Оригинал фалсификата“ је политичка драма опора, сирова, онаква, какав је и живот био послије ослобођења у нашој земљи, што најбоље говори и један дио представе:

Павловић: Хајде да видимо... Мала компаративна анализа... Ево, овако... Је ли предратна Југославија била једна од најзасталијих земаља Европе? Јесте или није. Јесте, јесте... Најнижа стопа раста, једна од највећих стопа незапослености, али не и највећа... Власт састављена од корумпираних политичара, национализам је карта на коју сви играју... Краљ и његова камарила, па намјесници... генерали и пучеви... Јад и биједа... А све то, и много више од тога... трула Југославија... Тако је то било...

Вујић: Аха, а и комунисти, биће по твом, у истом колу... Ту си нас стрпао.

Павловић: Зашто не? То су чинијенице! Комунистичка партија у предратној Југославији – болја је... Много је боља него у да нашњој! – то је чинијеница, и то је једноставно тако..

С. Павловић

ЗА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“: МАТИЈА БЕЋКОВИЋ

РАЗЛИКЕ СУ НАЈВЕЋЕ БЛАГО

ми је част што су тај венац исплеле младе косовске девојке. Надам се да неће бити рекаја...

● Раније сте у Црну Гору долазили о свом трошку, а сада вас зову са свих страна. Шта се променило?

— Да нам је неко пре две године рекао да ћемо доживети овогајицу друштвену промену, сви бисмо били сагласни да је толика промена немогућа. Сада кад се догодило оно што се чинило невероватним-видимо да је то мало. То је тек почетак и зато је важније што сад боље видимо да се мора додогодити одоног што се догодило. Моји доласци у Црну Гору су само детаљ. Ја сам и до сада живео спокојно у добром споразуму са језиком свога народа и под сигурном заштитом његових легенди. Чујем да је било и протест и питња ко мене доводи у Црну Гору? Ако је то заиста неко питтао, то је питање заиста. Требао га је поставити мојим прецима. Они би и боље одговорили. Али, нисам ја једини који једнознато у Црну Гору о свом трошку. Стотинама, да не кажем хиљадама својих интелектуалаца Црне Горе је окретала леђа. Време је да им окрене лице и отвори срце.

● Ускоро пуните педесет година живота. Ако се осврнемо, опазићемо разна споравања која сте морали да издржите и са многим искушењима да се скојите. Почек од Октобарске награде Београда, па до најновије Седмојулске. Шта бисте рекли о свему томе?

● Оспоравања сам несумњиво заслужио, пре него признање. То нијесе порио. Можда ипак представљају изненађење они гласови који се залажу за једнаку правду, уперени против једнакости грађана. И то на двеста година људи из француске револуције и свих наших буна и изгибија—од људи на чијим је заставама биле исписане речи слобода, једнакост, братство...

● Интересантно, нисте се трудали да те оптужите, најчешће без икаквог основа демантуете?

— Лако бих одговорио другима, али шта да кажем себи? Уостalom, собом се никад нисам претерано бавио. И на kraju, много мање сам очекивао од живота. И што је најгоре: песник жели да буде све за шта га туже?

● Ипак, како сте све то превижавали?

— Моје срце јето сакрило од мене. ● Често се говори о од-

носу историје и идеологије и положају писца-њима. Какво је ваше гледање?

● Оно најбоље што сам умеео да кажем рекао сам стиховима. У овим одговорима их само кварам и препричавам. Мало је народа у чијем укучној судбини поезија игра толiku улогу. Како бити достојан тог завештања? Требају би да се сви заложимо за слободу, јер је без слободе бесмислено питати људе шта искрено мисле. Дакле, најпре слобода, а потом слободан разговор. Разлике су највеће благо и једини брига природе. Помешане су нам ране, патње, модрице и крв. И то је довољно. Нека нам буду различите мисли. Ако бисмо виште поштовали човека, разлике би могле и да нас приближе. Дуга и упорна неслагања често везују чвршће него привидна слагања. Као што је и најчвршће оно место где срасле сломљена kost.

● Шта је у ствари демократија у хуманој цивилизацији?

—Бојим се да о демократији мало знамо. Не знам за кога бисмо код нас могли рећи да је демократ. И где је то могло бити и од кога научити. И поред свега, учимо прве кораке. А најтежи паук је наук толеранције.

● У нашој поезији, стално се преплићу локално и универзално, ровачко и космичко? Откуда то?

—Нема речи изван живота, нити има чега изван језика. Што идете даље, наилазите на већу језичку истину. У том смислу постоји и ровачки универзум, колико локалнији, толико универзалнији.

● Рођени сте у Сенти. Откуда Ровца тамо?

— Одрастао сам у свету где је у свакој радости присутан страх, за сваку лепу реч се куца у дрво, сваки залогај иде уз помисао да ће бити последњи. Здравље, лепота, поштовање, дар, привлачи зло, а спокојство и нада јављају се само у патњи и беди.

● Како гледате на све ово што се дешава у нашој земљи. Осјећате ли зебњу за све оно што нас чека?

— Мислим да је важно све што се догађа. И лепо и руžno. И све је то добро. Болесно тело је кренуло да одздрави. И што је најважније, не може

● Шта се у том случају књижевношћу може постићи, а шта покушати?

— Слобода стваралачког чина и аутономија уметничког дела морају бити апсолутни.

утини. То је она иста слобода са којом је стваран свет. Та истина на којусу сви пристали и са којом су чини ми се сви сагласни има непрочењив значај. Док је у једном народу слободна уметност, он не може заборавити шта је слобoda.

● Каква је улога мислећих људи у данашњим условима и околностима?

—Кад нас реч толико обавезује, не би требало да замањујемо речима. Да се опијамо оним што нам излази из уста. Да мањак савести претварамо у вишак памети.

● Читамо сам ваш текст у „Књижевним новинама“ под насловом „Косово—најскупља српска реч“. Очигда да и вас Косово опсиједа?

—На косову смо се још пре шест векова борили за људску правду и боримо се и данас.

Косово је настало из слободе стваралачког чина, Косово је родила слобода и уметничка права. Нико није закасио на борбу на Косову, и још сам може да изабере и улогу и страну. Косово је светилиште спрске културе. Косово је прваки поезије и песничког уменja.

● Шта је у ствари демократија у хуманој цивилизацији?

—Бојим се да о демократији мало знамо. Не знам за кога бисмо код нас могли рећи да је демократ. И где је то могло бити и од кога научити. И поред свега, учимо прве кораке. А најтежи паук је наук толеранције.

● Рођени сте у Сенти. Откуда Ровца тамо?

— Одрастао сам у свету где је у свакој радости присутан страх, за сваку лепу реч се куца у дрво, сваки залогај иде уз помисао да ће бити последњи. Здравље, лепота, поштовање, дар, привлачи зло, а спокојство и нада јављају се само у патњи и беди.

● Како гледате на све ово што се дешава у нашој земљи. Осјећате ли зебњу за све оно што нас чека?

— Нема лаког решења тако тешких проблема. Нисам незнави усредитељ ни тако занет да их нудим ни нескроман да би их имао. Треба нам паметне храбрости, поштених недоумица, добронаемног страха. Када су неког пужа укорили да је сувише спор, одговорио је: „Можда то и није лоше. Нисам сигуран да идем у добром пракса“. Не можете лутати пола века, а са стрампутице се вратити за пола дана. Нема чаробних решења, али знам да се решења не могу тражити изван демократских форми. Морамо се заложити за права свих да би смо их тражили за себе. Стари облици се не могу обновити. Ни шминката лешеви. Чему е онда можемо надати од половничких решења. Дуго смо се запосили да човечанство иде за најама. Сада нам је сан да дођемо на зачеље. Да се докопамо здравог почетка, чврстог уверења, елементарног поверења.

● Шта мислите о политичким рехабилитацијама које су сада актуелне?

— То разумем једино као рехабилитацију закона и правне државе. Да људи о свом

трошку не држе у затвору one који су на слободи. Да поштују чињеницу да су то слободни грађани. Иначе су затвори непотребни. Ко би био против, се они који би у правној држави остали без посла, а они који су на слободи.

● Скоро сте изјавили да је Ловћен подијелио судбину црногорског народа. Можете ли то појаснити?

—Бојим се ако објасним да не буде још нејасније. Можда да све окренемо па да кажемо: — ако не буде Ловћена неће бити ни Црне Горе.

● Како гледате на садашње промјене у Црној Гори?

— Радујем се великој рехабилитацији Црне Горе. Открију да и у Црној Гори има паметних, младих људи. Њеном повратку властитом корељу и својим изворима.

● Како то да су, како ви кажете, наше највеће политичке фабрике и промашене инвестиције политичари?

— Не разумем то занимање. Поготово у његовој балканској варијанти. Преузети на себе одговорност ко може да живи, ако не.

● Да ли је живот историја недаљ?

—Питање је да нема зла, да ли би људи уопште постојали и какви би то људи били. Без патњи, сигурно не би било песника. Патње нас продуходњавају, као што се крушка дивљака оплемени и заруди, ако је отуцамо о камен. Човек који није патио, нема што да нам каже. Крушка која није отучена, не може да се једе.

● Како сте примили вијест о дојдели Седмојулске награде?

— Примам ову награду са надом да она није значајна само за мене. Надам се да су нешто добили и они који су и је дојели. У сваком случају, нију изгубили.

● Кустурица ми скоро рече, када смо разговарали: „Оно што сам ја читao од Матије је Његош, али то постоји данас“. Шта ви кажете?

—Хвала Кустурици. То није лако рећи. И пријатно је чути. Поготово од тако одбorenog човека који није Кустурица, него један од најбрзких сабљи наше културе. Али ако велике речи које се на нас троše не бисмо схватали као љубазнуконвенцију, него узели здраво за гоово, војјим се да бисмо размак између нас и реалности толико повећали да би то било опасно по човеково духовно здравље.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ОВАЦИЈЕ ЈАКОЈ РИЈЕЧИ

Са већом пажњом се не прати ни литургија у цркви, каје Матија Бећковић

ПОКЛОНИЦИ поезије, академика Матије Бећковића, овогодишњег добитника Седмојулске награде, највећег признања СР Србије, дошли су 13. августа из Београда, Никшића, Титограда, Цетиња, Врбаса, Сарајева... у публици су биле и његове колеге: Брана Петровић, Владимира Бурић (СССР), Ранко Јовановић, Марин Сореску (Румунија), Јанко Брајковић, Вејчеслав Купријанов (СССР) Радомир Уљаревић, а прије почетка наступа Бећковића Бранислава Вујчић, професор књижевности из Приштине, уваженом пjesнику уручила је вијенац исплетен од косовских божура (заједно са својим колегиницама, Винком Крчић и Јубином Кузмановић) на што им се Бећковић од срца захвалио.

Бећковић је говорио стихове 90 минута, иако је уobičajeno, да то траје упола мање. Поред свог пjesничког дара, којег несумњиво Бећковић посједује, публику је задивио и казивањем пjesma.

— Он је велики глумац, узвикнуо је Ранко Павићевић, новинар радио Будве, а глумац радио Марковић је пришао Бећковићу и честитao му на изванредном казивању поезије.

Бећковић је говорио своју поезију из Поема: „Рече ми један чоек“, „Међа Вука манигота“, „Леле и куку“, „Какје“, из првих књига „Метак луталица“, „И тако је говорио Матија“.

Матија Бећковић је за „Приморске новине“ изјавио:

—Оно што сам могао да кажем, најбоље сам рекао у пjesma и нема смисла да пjesme квaram и препричavam. Фасцинiran sam како публика докучује финесе и колику акустику има модерна поезија.

Мислим, да се са већом пажњом не прати ни литургија у цркви, од поезије на Тргу пjesnika.

То је доказ високог културног стандарда. Поезија је боља од пjesnika, а пjesnik оплемењује патњу, а не никад није недостајало на овим просторима. Као што се оне крушке дивљаке у црногорским брдима не би могле јести, а да се прво не отуку о камењу и тако оплемене, тако и пjesnik не би био пjesnik, кад би прошао кроз живот као пас кроз росу. Као што каже Тин Ујевић: „И свака рана постата ће златник, и моје сузе дати ће ћердане...“

Будва је постала културна престоница наплег мора. Не бих се зачудио, да они који насрћу на аутомобиле са српском регистрационом било у Дубровнику, Макарској или негде друго, на крају увиде, да су овог лета радили за „Монтенегротурист“. Будва је заузела једно од кључних мјеста на мапи наше културе, а радујем се што је „Кањаш Мајдановић“ послије пет вјекова стигао у свој завичај. То је први подвиг Будве и Виде Огњеновић.

Веома ме је дирнуо вијенац који су донијеле три младе